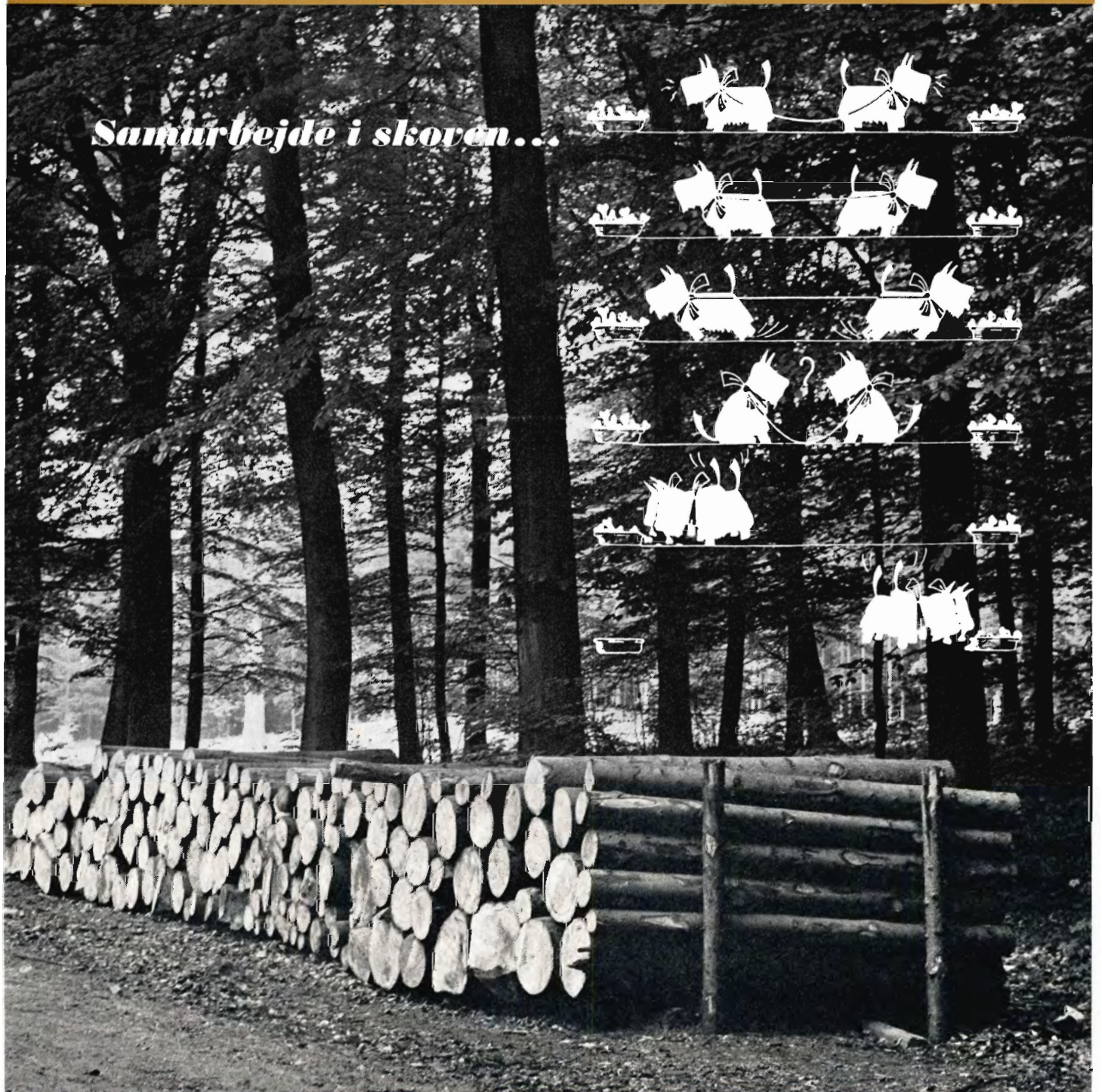

SKOVEN

Månedsskrift
udgivet af
Dansk Skovforening
September 1971

Samarbejde i skoven...

ROTTNE

SKOVBRUGSREDSKABER

- Skovbrugsvogne fra 3-12 ton nyttelast.
- Griblastere
- Traktorsko for alle dækstørrelser.

ROTTNE 12 tons BOGGIE

ROSENBERG & WIBOLTT

Importører af: Cranab, Rottne, Rud og Sepson

»KRISTINEHØJ«
3460 BIRKERØD
TELEFON (01) 81 47 00

Engang Jo Bu - Altid Jo Bu

MOTORSÅVE

Jo-Bu M. 5
Jo-Bu L. 6
Jo-Bu L. 7
Jo-Bu R. 6

TRAKTORSPIL

Jo-Bu Parat II
Jo-Bu Handy
Jo-Bu Slæbebom

Disse maskiner kan ses på vores standpladser ved Dansk Skovforenings Redskabsdemonstration den 23. september 1971.

FIRMA

R. KEJLSTRUP

7362 Hampen . Telefon (05) 77 51 16

David Brown Traktor A/S - 4000 Roskilde
Tlf. (03) *35 54 50

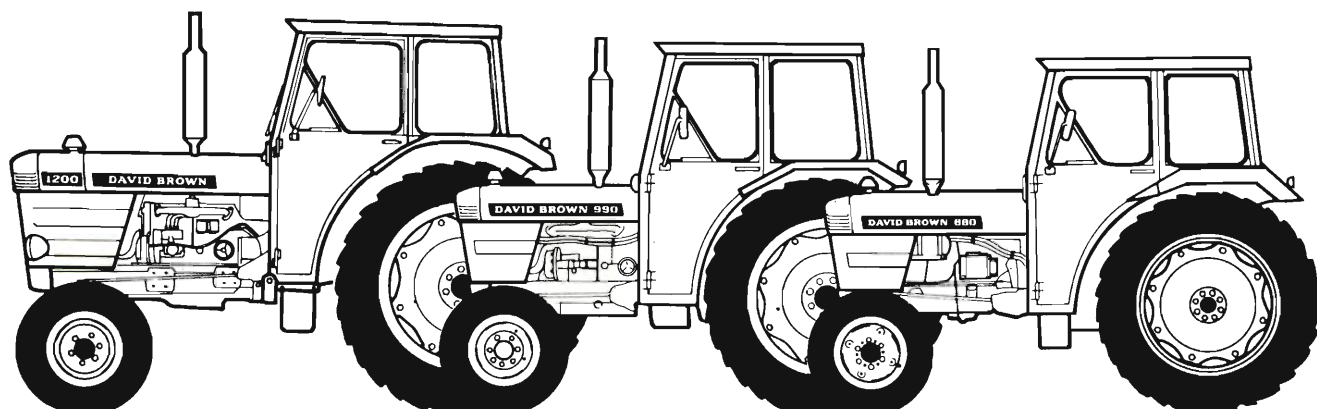
Datterselskab af
David Brown
Corporation Limited

DAVID BROWN er med -i forreste række

Her er nogle af fordelene:

Det komfortable førerhus, hvor alle instrumenter og betjeningsgreb er samlet omkring det velpolstrede førersæde. Den gennemførte kvalitet. Ekstraudstyret, der er standard. Det lave brændstofforbrug. Servicen - og den fornuftige anskaffelsespris.

Hvad med selv at prøve en DB-traktor!
Der er flere modeller at vælge imellem!
Kig ind næste gang, De kommer forbi DB-forhandleren.

DAVID BROWN 1200
73 HK (DIN)

DAVID BROWN 990
56 HK (DIN)

DAVID BROWN 880
48,5 HK (DIN)

Diana Skovtjære

Beskyt kulturerne mod vildt og mus inden efterårstravlheden begynder. ...

- Skovtjære 123 S og M skader ikke planterne. Kan derfor bruges nu. ...
- Vor specialmonterede højtrykssprøjte GLORIA sikrer en hurtig og driftssikker sprøjtning.
- Desuden forhandles vore sædvanlige produkter.

Salgskontor ved:
Skovrider Tage Hansen
4840 Nr. Alslev

Tlf. (03) 83 44 96

Egedal

MASKINFABRIK
EGEBJERG 8700 HORSENS
telf. (05) 65 61 77

Bedtrømler
Furemaskiner
Planteløftere
Sandstrømaskiner
Bedrensere med udstyr

Traktortrukne og selvkørende plantemaskiner

Den nye plantehullemaskine og den hydrauliske planteoptager (type GB-S) vil blive vist ved Dansk Skovforenings redskabsdemonstration den 23. september 1971.

Pyntegrønt

Planter der egner sig til udplantning for afskæring af pyntegrønt tilbydes:

Buksbom (storbladet), Buksbom (småbladet), Forsythia int. Spectabilis, Forsythia int. Lynwood Gold, Lonicera pileata, Prunus (uægte laurbær), Salix daphnoides ruberrima (gæslingepil), Chamaecyparis squarosa, Chamaecyparis plumosa aurea, Thuja occ. Fastigiata, Thuja occ. Holmstrupii, Thuja plicata variegata og Thujopsis dolabrata.

E. Lund-Andersens Planteskole

Vinde-Helsingø . 4281 Gørlev Sj.
Telefon Vinde-Helsingø (0 35 48) 186

4-hjulstrukken HOLDER

Dieseltraktor 30 HK med fræser og styrtbøjle sælges på grund af ændrede dispositioner kr. 10.000 under dagspris.

Traktoren, som kun har kørt 100 timer, er særlig egnet til skovbrug, planteskoler og lignende.

Ingeniør BENT MØLLER
03 (453) Fårevejle 751

LITTERATUR

Knud Larsen. Hvor står fisken? J. Fr. Clausens Forlag. 144 s. Kbh. 1971. Pris: 27.90.

Det en lystfisker allerhelst vil vide er, hvor fisken står. Statsbiolog Knud Larsen har besvaret dette spørgsmål på en udmærket måde i denne bog. Forfatteren er gået systematisk og videnskabeligt til værks. Første kapitel omhandler: »Økologi, økologiske faktorer og fiskens opholdssted, biotopen«.

Der er mange faktorer, der indvirker på fiskerigdommen i et vand: vandets salt- og iltindhold, surhedsgrad, temperatur, strømhastighed, vanddybden, bundens beskaffenhed, gydemuligheder, føde og skjulesteder; alle disse forhold belyses indgående.

Bogens sidste afsnit hedder: Hvor står fisken – og hvornår? Forfatteren deler dette afsnit op i følgende tre underafsnit: I havet, i søerne, i vandløbene. Dette afsnit er meget lærerig og interessant læsning for en lystfisker. Gedden og ålen forekommer i alle tre slags farvande, og det er interessant at se forskellen i adfærdsmønster i de forskellige vande.

Bogen er forsynet med gode billeder og kort og er et værdifuldt supplement til den i forvejen omfattende litteratur om fiskeri.

P.H.

Ny lov om pensionsordninger

Fra 1. jan. 1972 træder lov nr. 310 af 9/6 1971 om beskatning af pensionsordninger m.m. i kraft.

De skattemæssige pensionsordninger omfatter:

Pensionsordninger med løbende udbetaling, herunder rateforsikring og indeksordninger, for hvilke præmierne er fuldt fradragsberettigede, enten de oprettes i et ansættelsesforhold eller som privat selvpensionering, beskattes som indkomst ved udbetalingen.

Pensionsordninger med kapitaludbetaling, herunder opsparingsordninger, skal være oprettet før det 60. år og kan kun forekomme i ansættelsesforhold. Præmier og kapitalindskud kan kun indbetales af arbejdsgiveren. Afgift svares med 25% ved udbetaling

efter det 60. år (eller lavere alder godkendt af ligningsrådet).

Kapitalindskud kan fradrages i indskudsåret. Såfremt det er arbejdstageren, der har foretaget indskuddet, kan det dog også fordeles med lige store fradrag over en 15-årig periode.

Det for arbejdstageren skattefrie arbejdsgiverbidrag kan højst andrage 15% af årslønnen med alle tillæg (når arbejdstageren er over 45 år dog 20%), og højst 30.000 kr. (pristalsreguleret). Yderligere bidrag vil blive beskattet hos arbejdstageren, der dog kan placere en del i den begrænsede fradragsramme (3.000 kr.).

Ophæves en ordning i utide, svares der en forhøjet afgift på 35%.

Forsikringstageren skal være forsikret og ejer af forsikringen.

Ikke skattemæssige pensionsordninger, forsikringer m.m.

Medens udgifter til arbejdsløshedsforsikring samt syge- og ulykkesforsikring er fuldt fradragsberettigede, er de private livsforsikringer, pensionskassordninger samt børnopsparrings- og selvpensioneringskonti kun fradragsberettigede inden for den begrænsede fradragsramme på 3000 kr. årligt.

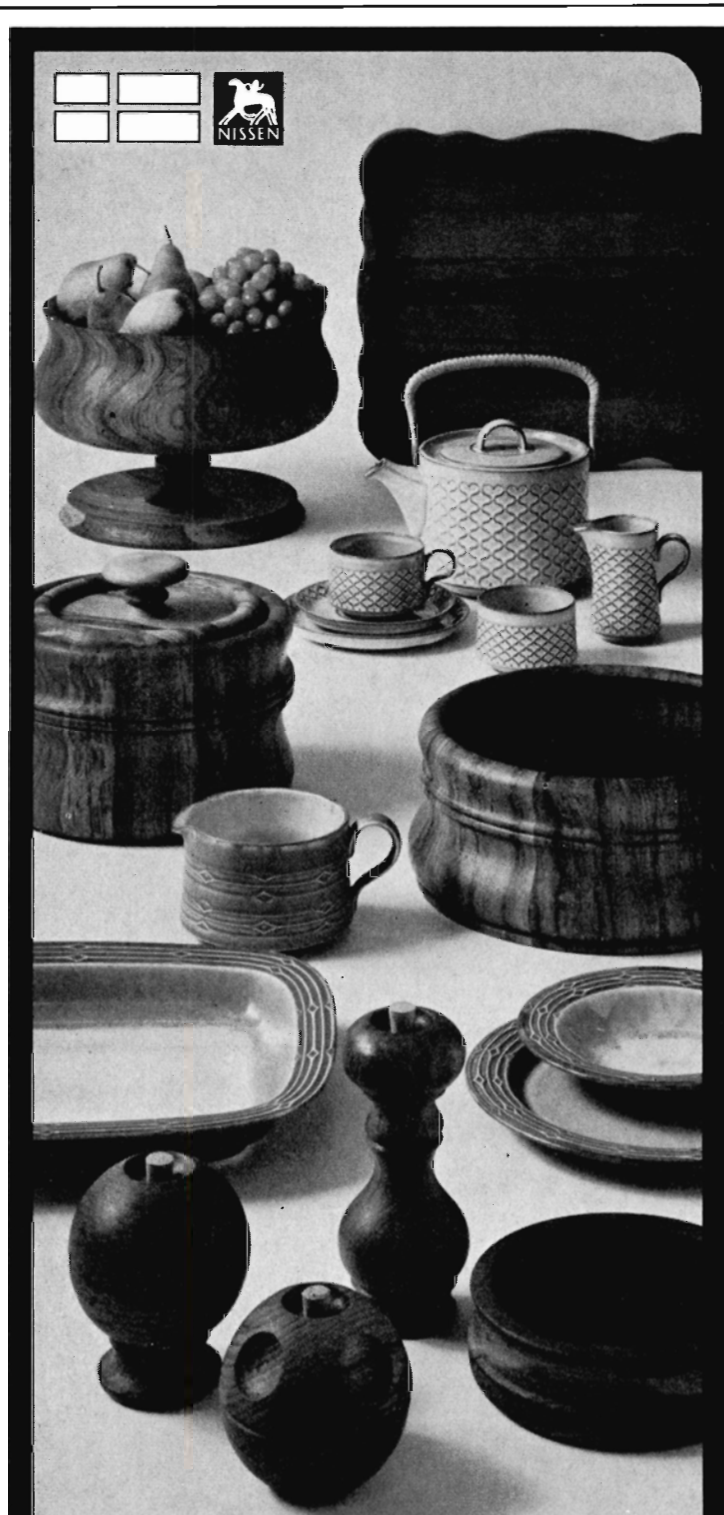
Herunder henregnes også pensionsordninger, der er tegnet i udenlandske selskaber, idet arbejdsgiverens andel i disse forsikringspræmier skal beskattes hos forsikringstageren.

Medens kapitalpensionsordninger fra før 1958 hidtil ikke er blevet belagt med afgift ved udbetalingen, vil den forøgelse, der opnås ved forøgede bidrag til disse »gamle« pensionsordninger, blive belagt med en afgift på 25%.

Den nye lov er det ikke let at overskue virkningerne af, og det kan derfor tilrådes, at funktionærer med forsikringer i udenlandske selskaber med store forsikringspræmier, eller hvor der ønskes regulering af kapitalpensionsordninger ved engangsindskud, undersøger forholdene nøje, således at eventuelle ændringer kan foretages efter den gamle lov. (inden den 1/1 1972).
E.T.

Statsskovbruget

Skovrider for Stenderup statsskovdistrikt, Erik Lassen, R¹ af D., er ved allerhøjeste resolution af 31. juli 1971 efter ansøgning afskediget på grund af alder fra udgangen af september måned 1971.

**Foruden brugskunst
laver vi stadigvæk masser af tønder.
Hvis De har BØGE-SNITGAVN
eller STAVKÆVLER - hører vi gerne
fra Dem**

NISSEN

**RICHARD NISSEN - 8870 LANGAA
TLF. 06-461333**

Sikkerhedshjelme

af glasfiberarmeret polyester, godkendt af myndighederne— også til skovbrug—

Hjelmen har let aftagelig inderpuld, — for rengøring og udskiftning.

Svederemmen er indstillelig til alle hovedstørrelser.

Strikhuer til brug under hjelmen fremstilles.

HANS A. LARSEN

Rødovrevej 11, 2610 Rødovre, København . Telefon (01) 70 33 80

Nonne-angreb i danske plantager

Måske en beskedent risiko for naboskove

Af BRODER BEJER-PETERSEN
Lektor, amanuensis. Zoologisk Institut,
Landbohøjskolen

I det kontinentale Europa er nonnen (*Lymantria monacha*) et frygtet skadedyr, som har dræbt utallige millioner kubikmeter nåletræ, især rødgran. I Danmark, hvor arten forekommer meget udbredt på øerne, men sjældent n.f. Limfjorden, har der kun været ét betydeligt angreb i Bromme Plantage (1848–49) på ca. 100 ha samt to ubetydelige: Lystrup Skov (1856–57) og Sonnerup Skov (1902).

Det er således nærmest en sensation, at der nu i sommeren 1971 optræder et voldsomt nonneangreb i den lille Ellet Plantage på Fyns Hoved. Muligvis er det en lokalitet, som i hvert fald i henseende til nedbør er sammenlignelig med de kendte skadezoner i Europa.

Nonne (hun), vingefang c. 5 cm. Nogle individer er meget mørkere. (Boas).

Af plantagens ca. 40 ha er den værdifuldeste del en ca. 35–40 årig sitkagranbevoksning. Heraf er en stor del, nemlig ca. 7 ha, totalt afnålet, og nålene er i forsommeren forvandlet til et centimetertykt lag af karakteristiske ekskrementer. På stammerne og på jorden forekom mængder af pupper, der omkring 1. august i de afnålede områder for størstedelen var klækket. Stammernes nedre del var da besat med ca. 300 sommerfugle pr. stk., og når man nærmede sig, flagrede de hvide til gråsorte nonner væk i »skyer«, som kunne genne også nabotræernes bestand på vingerne. Æglægning på barken var i fuld gang.

Erfaringsvis går totalt afnålet rødgran ud, og man må formode den samme skæbne for sitkagranerne, hvilket vil betyde tab i produktionen og for små

Kr. 12.000,00

Obligationer i Engesvang Spånpladefabrik eller dele deraf ønskes solgt.

Bindende tilbud udbedes under billet mrk. »Spånpladefabrik« til Dansk Skovforenings kontor.

Juletræer og pyntegrønt ønskes

Juletræer: Ca. 20.0000 rødgran og ca. 5.000 Nordmannsgran i størrelsen 1.30 - 2.00 m.

Pyntegrønt: Ca. 50 tons alm. ædelgran (*Ab. pectinata*) halvrund, ca. 50 tons rødgran.

Vi beder Dem give skriftligt tilbud.

Weihnachtsbaum- und Schnittgrün-Grosshandel.

K. Kroppen, 3001 Hannover-Isernhagen H. B.

Tel. 0511/73 58 28.

UDSLÆBNING OG UDKØRSEL

Til udsaløbning og udkørsel udlejes 1 Tree-farmer og Cranab-kran med førere på Fyn og i Sydjylland.

Henvendelse til: godsejer G. BERNER

Holstenshuus

5600 Faaborg

Tlf. (09) 61 03 11

opnåede dimensioner på de dræbte bevoksninger.

For skovdistriktet er spørgsmålet nu, om de omkringliggende yngre sitka-bevoksningerne bliver ægbelagt. At dømme efter sværmningen finder dette i høj grad sted. Undersøgelser af ægklægning m.v. må til foråret afgøre, om en bekæmpelse bliver nødvendig. Desværre rammer et eventuelt sammenbrud p.g.a. sygdom erfaringsmæssigt først de store larver, altså efter at en evt. afnåling er sket.

★

Der kan måske for omgivende skove være en beskedent risiko for mere eller mindre passiv til blæsning af nonner, idet de talrige måger over skoven slet ikke kan hamle op med nonnerne, som desuden fortrinsvis flyver i nattetimerne.

Det er måske også tænkeligt, at der er små nonnebestande i andre skove, da klimaforhold i hvert fald må være en medvirkende faktor ved angrebets opståen.

Nonnerne vil i august-september kunne ses siddende på nåletræstammer, og efter æglægning ligger de ofte døde ved stammens fod. Til foråret vil man kun ved et omhyggeligt tilsyn i bevoksningen i rette tid opdage de langhårede larver, som i april begynder afnålingen først årsskuddene). I slutningen af august meddeltes det, at der også i Grinsted Plantage har været et nonneangreb omfattende ca. 15 ha rødgran, men ikke så voldsomt som ovennævnte.

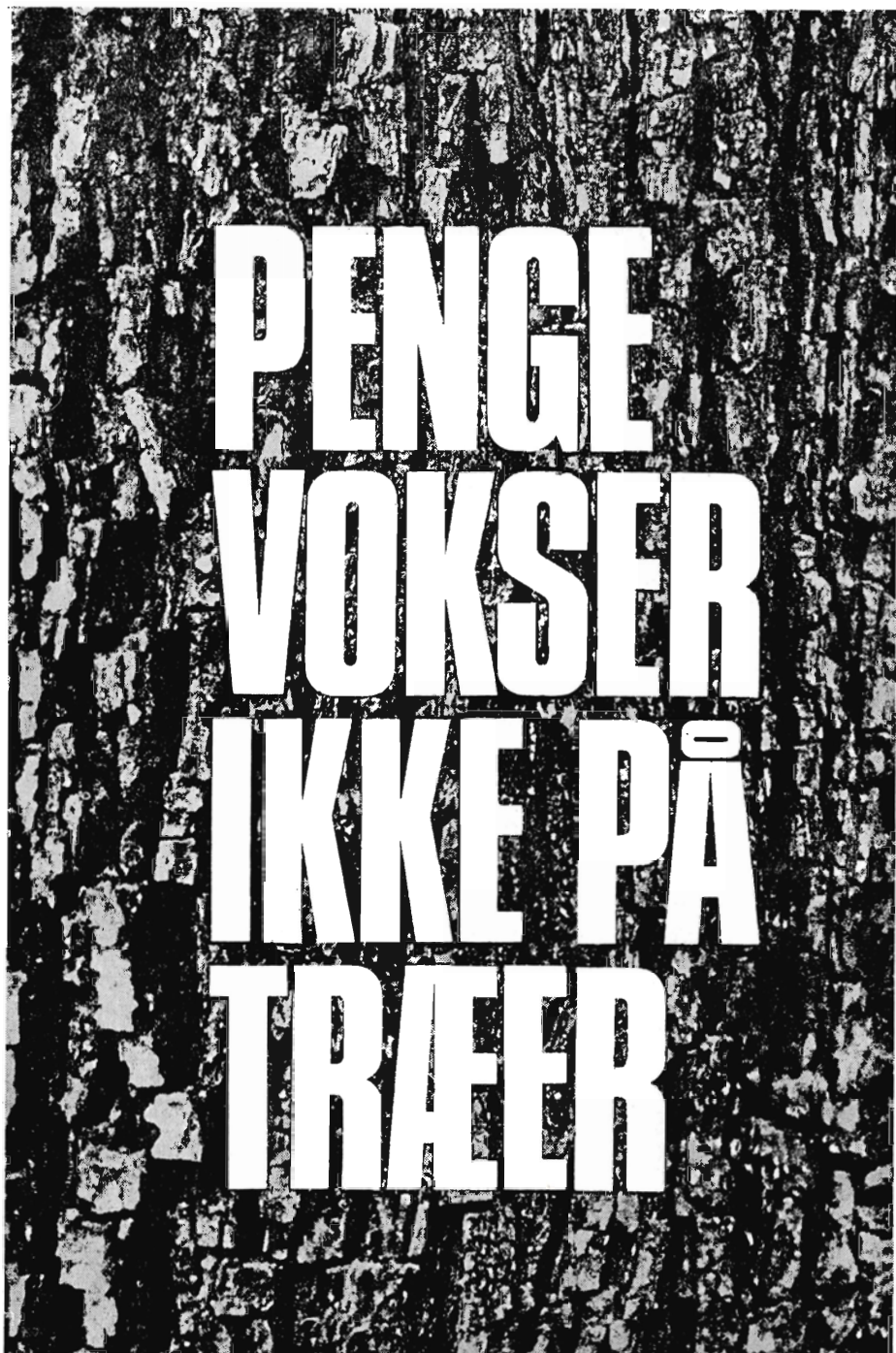
Broder Bejer-Petersen.

Verdens-konference om skovbrugsuddannelse

Den første verdens-konference om forstuddannelse vil finde sted i Stockholm fra den 28. september til 7. oktober d.å.

Mødet finder sted under FAO's auspicer, oplyser FAO's organ »Press Release«. Mere end 200 personer fra 70 lande vil deltage. Ved mødet vil man komme ind på de metoder, hvorved fremskridt i videnskabelig og teknologisk henseende kan finde sted, og hvorledes disse stiller krav til det forstlige personale. Disse krav vurderes i relation til undervisning og oplæring for statsskovbrug, skovindustrier, privat skovbrug m.m.

P.H.

ELLER GØR DE?

Tegn skovbrand-forsikring i NATIONAL

Forsikringshuset
Holmens Kanal 22
1060 København K.

CRANAB

Skovkraner

til

Topmontering på traktorens
styrbøjle

Lynkoblingsramme

eller

Vognmontering

ROSENBERG & WIBOLTT

KRISTINEHØJ . 3460 BIRKERØD . TELEFON (01) 81 47 00

IMPORTØRER AF: CRANAB, ROTTNE, RUD OG SEPSON

Alt til håndværk og industri

REGNTØJ

PRESENNINGER

ARBEJDSHANDSKER

PLASTICHANDSKER

H. DRÆBERG'S SPECIALFABRIK

Menstrup pr. 4700 Næstved

Telefon (03) 74 32 06

DLAM demonstrerer DEUTZ...

Med Deutz opnår man både koncentreret effektivitet og helt afslappet kørsel. Deutz-kraftreserverne, Deutz Transfermatic hydraulikken og Deutz-manøvrelethed gør Deutz alsidig som ingen anden – med en udnyttelsesgrad af traktor og arbejdstimer, som kan mærkes på resultaterne. Med Deutz i driften får man større arbejdsglæde – og udbytte af den. Man overkommer det hele bedre med Deutz. – Deutz er den mest lydsvage traktor i dansk landbrug. Den er monteret med hydraulisk afdæmpet sundhedssæde, hvorfra der er frit udsyn kompasset rundt. Føreren har alle betjeningsgreb lige ved hånden, og instrumenterne i synsfeltet. Det forebygger køretræthed. Også derfor er der sund fornuft i at skifte til Deutz – drivkraften til bedre økonomi. Med Deutz er man tilmed sikret DLAM-service.

DLAM demonstrerer Deutz 7006 med 4-hjulstræk, Igland 4-tromlet Special skovspil samt Mikro beskyttelsesudstyr på Dansk Skovforenings redskabsdemonstration, torsdag den 23. september på Sorø Akademi's 2. skovdistrikt, Bromme Skov.

DLAM

-over hele landet

DEUTZ D 4006
40 hk (DIN)

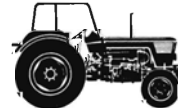
DEUTZ D 5006
45 hk (DIN)

DEUTZ D 6006
62 hk (DIN)

DEUTZ D 7006
70 hk (DIN)

DEUTZ D 10006
92 hk (DIN)

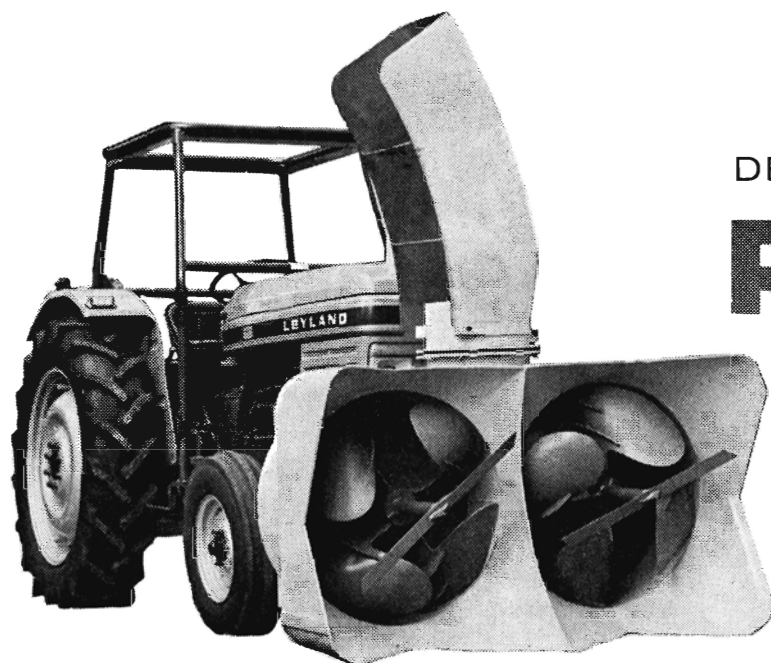
Skovplanter i Paperpot

På Dansk Skovforenings redskabsdemonstration d. 23. september er der lejlighed til at få oplysninger om **Paperpot** og de muligheder denne prisbillige formeringspotte åbner for en rationalisering af plantetiltrækningen i dansk skovbrug.

Paperpot forhandles af:

A/S L. Dæhnfeldt
A. Hansens Amagerfrø
J. E. Ohlsens Enke
Østergårds Frøavl A/S
R. Wibolts
Frøavl & Frøhandel

DENIAGRO A/S

DEN DANSKE SNESLYNGE

RO-WI

**løser Deres
snerydnings -
problemer**

ROSENBERG & WIBOLTT

Kristinehøj - 3460 Birkerød, tlf. (01) 81 47 00

Importører af: Cranab, Rottne, Rud og Sepson

SKOVEN

Månedsskrift udgivet af
DANSK SKOVFORENING.

Vester Voldgade 86.
1552 København V.,
Telf.: (01) 1221 66 *
Postgirokonto: 1964.

Ansvarshavende:
Redaktør Knud Meister
Bredgade 41
1260 København K.
Telf. (01) 1195 11

Redaktionsudvalg:
Baron, dr. agro.
M. Schaffalitzky de Muckadell
(formand)
Professor N. K. Hermansen
Kgl. skovrider Vagn Johansen
Forstfuldmægtig
M. Elbæk-Jørgensen
Skovrider Aa. Marcus Pedersen

Annoncetegning:
Redaktør P. Hauberg.
Dansk Skovforening.

Abonnement:
Tegnes hos Dansk Skovforening.
Koster for 1971
kr. 46,- (incl. moms kr. 6,-)
Medlemmer af Dansk Skovforening
og bestyrere af medlemsdistrikter modtager
SKOVEN og »Dansk Skovforenings Tidsskrift«
vederlagsfrit.

Stof til
SKOVEN's
oktober-nr.
må indsendes
inden 28. september.

Forsiden:

Trykt af
Fr. G. Knudtzons Bogtrykkeri A/S
Toldbodgade 57
1253 København K.

SEPTEMBER 1971

Skriv et brev til SKOVEN!

Et ord om samarbejdet mellem et tidsskrift og dets læsere

Under den debat om samarbejde, som refereres side 158, sagde godsejer V. Bruun de Neergaard:

»Jeg tror, man skulle prøve at betragte skovbruget som en samlet arbejdsplads og kommunikere ud til den enkelte på en lettere og mere koncentreret måde, end det nu sker. Derfor er det en stor fejl, at skovarbejdere, fagforeninger og organisationer aldrig bruger SKOVEN som talerør. Det er en fejl, at vi har delt vor tidsskriftaktivitet op i ensidige, faglige blade. Vi har ikke – som andre større erhverv – mulighed for at se vore daglige problemer behandlet i aviserne og i blade, som går ud til en større kreds...«

Der var tidligere på mødet faldet en replik, som kunne give stof til eftertanke – og også gjorde det. Skovarbejder V. Hougaard Andersen fra Hundedale Skov ved Nr. Nebel havde spurgt:

»Vil man optage indlæg i SKOVEN fra skovarbejdernes side? Det har vi nemlig tvivlet en del på.«

Redaktionen har trukket disse to udtalelser ud af referatet for at benytte dem som indledning til denne redagørelse for tidsskriftet SKOVEN's redaktionelle linje. Det har, siden det første nummer af SKOVEN blev planlagt, været redaktionens håb, at dette blad kunne blive alle skovens folks blad og et frit forum for en åben og positiv meningsudveksling om dansk skovbrugs problemer.

Det er naturligvis rigtigt, at SKOVEN primært har en forpligtelse til at informere sine læsere om de tekniske og økonomiske forstlige emner, der er af betydning for skovbrugets nutid og fremtid. Men det har aldrig været meningen, at bladet skulle være (for at citere Bruun de Neergaard) et ensidigt fagligt blad. Vi så naturligvis

gerne SKOVEN's læserkreds udvidet til at omfatte enhver, der beskæftiger sig med eller har interesse for skovbruget og for skoven som rekreativt område.

Pladshensyn (som igen har forbindelse med økonomien) forhindrer os ofte i at føre redaktionelle planer ud i livet, som ville give læserne et mere alsidigt blad, men vi gør, hvad vi kan for at imødekomme de krav og ønsker, vor faste læserkreds må have – og samtidig bringe artikelstof og billeder af mere almen interesse.

★

Kommunikation er en trafik i to retninger, og SKOVEN ville nok blive et bedre blad, hvis der gik en strøm af informationer og meninger fra læsernes skare til redaktionen, sådan at en fast læserbrevs-rubrik kunne blive en institution.

Redaktionen vil hilse et bredere og rigere samarbejde med glæde. Der må være mange emner, som læserne af SKOVEN nu og da kunne få lyst til at skrive et (kort!) brev om, og til Hougaard Andersen kunne vi da også straks sige, at naturligvis optager SKOVEN med glæde breve også fra ham og hans fagfæller. (Et brev om samarbejde skrevet af Hougaard A. er i øvrigt at finde i dette nummer).

★

Samarbejds-ideen omfatter al menneskelig virksomhed, også bladdriften. Godsejer Bruun de Neergaards beklagelse af det forhold, at kommunikationsvirksomheden inden for skovbruget sker gennem ensidige faglige blade, deles af SKOVEN's redaktion – netop fordi skovbruget ikke som andre større erhverv har mulighed for at se sine daglige problemer behandlet i dagspressen. Det er væsentligt for det erhverv, der hedder skovbruget, at dets dyrkere – skovejere, skovri-

Kristtorn

Unge planter med klump og lærred.

Udvalgt fra hårdføre modertræer med høj bærydelse.

Chr. Pedersens planteskole. Bogense (09) 81 13 60.

Tænk venligst på deres medarbejders sikkerhed og velbefindende i kulden...

Lad installere en REFLEKS OLIEOVN eller REFLEKS OLIEKOMFUR - vi har modeller der passer til enhver skurvogn.

Ingen af vore modeller bruger strøm.

REFLEKS OLIEOVN findes i 6 forskellige størrelser både med og uden radiator - tilslutning.

REFLEKS OLIEKOMFUR findes i 2 forskellige størrelser.

Se venligst efter vor udstillingsvogn i Bromme Skov den 23. september 1971.

Ledige højskoleadjunkture og kandidatstipendier

Ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole er nogle højskoleadjunktstipendier og kandidatstipendier ledige til uddeling i løbet af foråret 1972.

Angående de to kategorier af stipendier bemærkes følgende:

1. **Højskoleadjunkturene** uddeles for et tidsrum af indtil 3 år til kandidater, der har vist udprægede evner for videnskabelig forskning inden for højskolens fagområder, herunder til tidligere kandidatstipendiater eller andre stipendiater, for at de pågældende kan få fornøden arbejdsro til at fuldføre doktordisputater eller lignende.

Der kan pålægges højskoleadjunkterne en begrænset undervisningsmæssig arbejdsbyrde, f. eks. afholdelse af 1 eller 2 ugentlige forelæsninger eller lignende inden for emner, der har nær tilknytning til deres særlige forskningsopgaver.

2. **Kandidatstipendierne** kan tildeles såvel kandidater, der netop har bestået eksamen, som kandidater, der i nogle år har været beskæftiget ved praktisk arbejde og som ønsker at komplettere deres uddannelse ved licentiatstudium eller ved selvstændigt forskningsarbejde inden for højskolens fagområder.

Såfremt det skønnes naturligt, kan det pålægges kandidatstipendiaterne i indtil 8 timer ugentlig at yde bistand ved undervisningen eller andet institutionsarbejde uden for det egentlige forskningsarbejde.

Kandidatstipendierne tildeles for 1 år med adgang til forlængelse for yderligere 1 år, eventuelt yderligere med 1/2 år og undtagelsesvis for 2 gange 1/2 år.

Forlængelse af kandidatstipendier, der udløber i perioden 1. december 1971-31. maj 1972 vil kun kunne finde sted efter ansøgning herom.

Stipendiebeløbet udgør for begge kategorier af stipendier et beløb, der svarer til lønnen for en amanuensis ved højskolen (overenskomstlønnet eller i tjenstemandsstilling) og fastsættes under hensyn til den pågældendes kandidat alder.

Anden lønnet beskæftigelse ved siden af kandidatstipendiet kan kun ske i begrænset omfang og kun efter forudgående tilladelse fra rektor.

Ansøgning om at komme i betragtning ved uddelingen af stipendierne affattes på ansøgningsblanketter, der udleveres på Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles administration og indsendes inden **den 1. oktober 1971** til Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Bülowvej 13, 1870 København V. Ansøgningen skal indeholde oplysning om det tidspunkt, til hvilket et stipendium tidligst kan tiltrædes.

dere, skovfogeder, skovløbere, plantører, administratorer, skovarbejdere o.s.v. – bestandigt er engageret i en tillidsfuld og positiv debat om skovens emner, og at ingen gruppe lades i uvidenhed om, hvad de øvrige oplever, føler og mener.

Professor Hal Koch beskrev demokratiet som: forhandlingen forud for afstemningen. At give denne forhandling de bedst mulige betingelser er en opgave, som i høj grad ligger SKOVEN's redaktion på sinde.

Eller som formanden for Dansk Skovforening udtrykte det under debatten om samarbejdet:

»Der er talt om åbenhed, og det er et emne, vi nok bør tænke lidt mere på. Jeg ville være meget glad, hvis man ville begynde at skrive nu og da til SKOVEN – og da navnlig, hvis nogle flere ville begynde at holde bladet!«

K.M.

Årsmøde i Flensborg

Den 8.-10. september afholdt »Nordwestdeutschen Forstverein« sit års- og videreuddannelsesmøde i Flensborg. Foredragene omfattede skovforholdene i Slesvig-Holsten samt J. G. v. Langens virksomhed i Harzen, Weserbergland, Danmark og Norge. Der afholdtes ekskursioner til Slesvig-Holsten samt til Lindet Statsskovdistrikt og Hedeselskabets 12. plantagedistrikt.

I tilknytning til Årsmødet har Allgemeine Forst Zeitschrift nr. 29. 1971 et specialnummer vedrørende skovbruget i Slesvig-Holsten.

ET.

Røjningskampanj

Skogsvårdsstyrelserne i Skåne har sammen med Skåneskog udskrevet en konkurrence om, hvem der kan nå at foretage røjning, d.v.s. udrensning og udtynning, af det største areal i forhold til hele sit skovareal inden den 10. oktober 1971. Deltagerne inddeles i 4 grupper med 10-29 ha skov, 30-59 ha, 60-199 og over 200 ha, og i hver af disse grupper uddeles præmier på 2000 kr., 1500 kr. og 1000 kr.

Kampagnen er startet, fordi for store arealer ikke bliver udrenset i rette tid, og man derved taber en værditilvækst på disse bevoksninger. Grundlaget for udrensningen er de *Skogsskötselavisningar* Skåneskog udsendte i efteråret 1970 (anmeldt i SKOVEN nr. 1. 1971), der anbefaler 2-3000 planter pr. ha i en grankultur, når den har nået en højde på 1,5-3 m, og for bøg ca. 2000 træer, når højden er 6-8 m.

ET.

LAND-ROVER har ikke brug for landeveje

Hvor vejene holder op, fortsætter LAND ROVER. Gennem sand, mudder, jord, skov og vand.

Når det drejer sig om hårdt arbejde, er der intet, der kan måle sig med en LAND-ROVER.

Den boltres sig i det vanskeligste terræn. Klarer stigninger på helt op til 45°. Gør sit job. Under de hårdest tænkelige vilkår. Trærødning. Såning. Plæneklipping. Let eller tung transport. Snerydning. Sprøjt-

ning. Hækkeklipping. Beskæring. Osv. Osv.

LAND-ROVER findes i 38 forskellige udgaver, med benzin eller diesel, med over 80 ekstra tilbehørsdele samt en mængde special-udstyr.

LAND-ROVER klarer enhver opgave. Sikkert og behageligt.

4-hjulstræk, 8 + 2 gear, affjedring og indvendig komfort gør det til en fornøjelse at arbejde med den verdensberømte LAND-ROVER.

Og fornøjelsen bliver selvfølgelig ikke mindre, selvom De kommer ud på landevejen med den.

Køreegenskaber, benzinøkonomi, sikkerhed og holdbarhed. Det er det, der får folk til at købe LAND-ROVER igen og igen.

Men der går som regel 10 år imellem.

Få alle oplysninger og demonstration arrangeret hos DOMI-forhandleren.

De vil blive forbavset over, hvad en LAND-ROVER kan.

Samarbejdet i skoven er et spørgsmål om information og tillid

SKOVEN's rundbordssamtale om skovbrugets samarbejds-problemer belyste et aktuelt og væsentligt emne

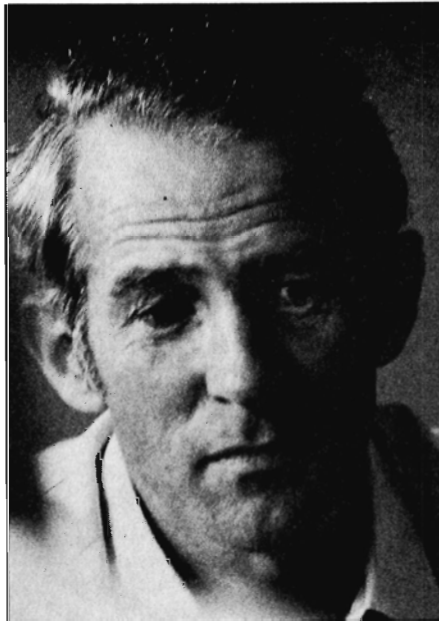
Samarbejde er vejen til effektivitet og trivsel. Alle grene af det danske erhvervsliv beskæftiger sig derfor i disse år med samarbejdets problematik.

Skovbruget kom ind i debatten bl. a. ved de udtalelser om svigtende samarbejde og information, som skovarbejder Jens Olsen, Kronborg Skovdistrikt for nogen tid fremsatte i en TV-udsendelse.

Redaktionen af SKOVEN indbød til en rundbordssamtale om samarbejdet i skovbruget, og det følgende er et koncentreret referat af dette møde, som fandt sted i København tirsdag den 24. august. Formanden for Dansk Skovforening, dr. agro. M. Schaffalitzky de Muckadell indledede forhandlingen:

SCHAFFALITZKY: Der har været en del diskussion om samarbejdet, og derfor vil vi gerne have problemet belyst på bedste måde. Vi kan næppe fra Skovforeningens side forvente, at dette møde skal resultere i en løsning, men vi vil gerne have en åben og fri samtale for at få så mange sider af spørgsmålet frem som muligt.

BØRGE H. PETERSEN: Jeg synes, det vil være bedst at begynde med forudsætningerne for et samarbejde, nemlig at der hersker gensidig tillid. Medarbejderne ønsker tryghed. Ledelsen må klart se målet for virksomheden og lige så klart gøre rede for

M. SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL

det behov for medhjælp, den regner med. Samarbejde betyder også, at man delegerer ansvar ud. Samtidig må man løbende informere om tingenes udvikling. Først da kommer arbejdsglæden, og den er afgjort et vigtigt led i hele samarbejdet.

Hvis vi, som skovbruget står i dag, vil finde ud af, om der er noget, der halter, må vi gå hele skemaet igennem. Målsætningen er vist ganske klar, i hvert fald for det private skovbrugs vedkommende: det gælder om at overleve, altså at udnytte midlerne fuldt ud. Men mange steder er der uklarhed over, hvordan man vil nå dette mål. Man får alt for mange alternativer at vælge imellem og kan ikke bestemme sig. Derfor må man først og fremmest have klare linjer – og det gælder fra skovarbejder over skovfoged til skovrider – før man kan opnå et samarbejde.

Jeg går helt ind for samarbejdstanken, og det tror jeg, at alle inden for skovbruget gør. Men der er et alternativ, der hedder demokrati på arbejdspladsen. Det er ganske enkelt medarbejdernes krav om tryghed, om at sikre deres arbejdsplads. Det næste led må blive økonomisk demokrati, som betyder, at medarbejderen må have et tag med i det økonomiske led. Det er i virkeligheden samarbejde nedefra og op. Jeg vil advare lidt imod det, for jeg tror ikke, at man ved at bruge stordriftens mange muligheder inden for et så spredt erhverv som skovbruget opnår det tilsigtede resultat. Samtidig med stordriften opstår der en masse bureaukrati og brug af uproduktiv arbejdskraft – og dermed manglende arbejdsglæde. Vi skal derfor sætte alt ind på at få et virkelig godt samarbejde. Altså: find målet, beskriv midlerne og forklar behovet for arbejdskraft, så går det hele på den rette måde.

V. MASTRUP: Det er med trivlsen som med vejret: alle taler om den, men ingen gør noget rigtigt ved den. Hvad er det da, som sættes i højsædet? Først og fremmest informationen. Der kan nævnes mange eksempler på, at gode skovarbejdere har forladt deres arbejdsplads på grund af dårlig information.

En anden ting er arbejdslettelsen. Den er også sat i højsædet blandt skovarbejderne. Men der findes endnu steder, hvor man skal bære lægter og stave ud. Og så er der det stive lønssystem, som må ændres og forbedres. Jeg kan fortælle om en af landets dygtigste skovløbere, som har været med i konkurrencer i Danmark, Tyskland og Sverige og er blevet fint placeret

V. MASTRUP

blandt ni nationer. Han flyttede til Sverige og siger, at han aldrig flytter til Danmark igen. I Sverige har man information, ordnede lønsystemer og gode boligforhold. Hvis staten ville tænke lidt mere på disse tre ting (jeg kan forstå, at problemerne ikke findes i samme målestok i de private skove) ville det ikke være noget problem at få dygtige skovarbejdere.

MARCUS PEDERSEN: Hvilken særlig form for information er det, man savner?

MASTRUP: F. eks. information om, hvorfor man laver netop dette stykke arbejde. En arbejder vil gerne en eller måske to gange om året informeres om skovens økonomi, og han vil gerne have besked om, hvorfor han skal lave netop de effekter. For os er det måske indlysende, for skoven har solgt de effekter, men skovarbejderen kan ikke så let forstå det, for sidste år lavede han nogle andre effekter, der måske gav lidt flere penge og måske var nemmere at lave. Hvis han nu to gange om året fik oplysning om salgsmulighederne og om, hvordan effekterne skule laves, ville han betragte det som god information.

Jeg kan nævne en enkelt virksomhed med tre distrikter. Det ene sted får de 15 øre for en plante, det andet sted

18 øre og det tredje sted 20 øre. Det kan skovarbejderne ikke forstå. Hvis de nu fik at vide, at den ene part har rensset pladsen for ris, hvorimod de andre går og planter i ris, ville de forstå prisforskellen. Eller der kan være tale om forskellige jordforhold, som gør sig gældende.

Man må huske på, at en skovarbejder går megen tid alene i skoven, og at han kan gå og få en mængde tvangstanker, som han ikke kan tale med nogen om. Derfor bør de samles engang imellem og snakke om tingene både med skovfoged, skovrider og i de private skove naturligvis også skovejeren. Jeg tror, de ville føle sig lettede, når de havde været til et sådant møde, fordi de nu forstod, hvad det hele drejede sig om.

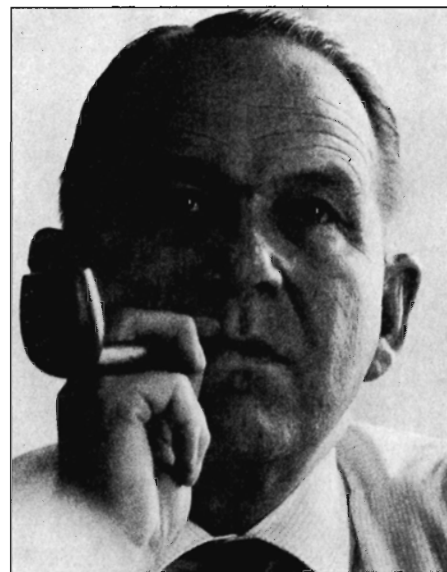
RUD. SØRENSEN: Ude i skoven, hvor vi har de traditionelle fire led: skovejer, skovrider, skovfoged og

»Ensomhed kan give tvangstanker«

skovarbejder, skal der foregå en information og kommunikation fra oven og ned, så det ligger klart, hvad det hele går ud på. Hvis jeg ser på mine egne erfaringer, høstet gennem mange år som formand for min organisation, tror jeg, at man mange steder mener, at den gode information og kommunikation er til stede – men det er bare ikke tilfældet. Man har hyllet sig i den gamle tradition.

Det, der er blevet fremlagt så klart nu, er skovarbejdernes behov for information, først og fremmest fra skovfogeden. Men behovet for information gør sig gældende gennem alle led. Er det så sort, som Mastrup udlagde det, trænges der sandelig til en løsning.

Men problemet går videre. Jeg har konstateret, at når det gælder infor-

B. H. PETERSEN

mation gennem de fire led, er der en tendens til at lade tæppet gå ned. Det er, som om man er bange for et eller andet – vel nok for at blotte sig for hinanden. Jeg har set problemet hos flere af mine kolleger. En overgang troede jeg, at det var noget specielt for os skovfogeder, men siden har jeg konstateret, at skovriderne har det samme problem i forholdet til skovejeren. Årsagerne til dette kender jeg ikke, og nogen patentløsning findes vel næppe. Men en erkendelse af problemet vil i sig selv være af værdi. Det er et meget vigtigt spørgsmål, da det drejer sig om selve trivselen, og hvis den er i orden, er alt faktisk i orden. Mit eget forhold til skovarbejderne er godt, takket være en ualmindelig klog og fornuftig tillidsmand, som har lært mig mangt og meget gennem årene. Han har netop åbnet mine øjne for manglerne ved min kommunikation nedad – noget, som jeg troede var i den skønneste orden. Når jeg har fået min hugstplan godkendt, forelægger jeg den for skovarbejderne, og jeg har også prøvet at overlade den til tillidsmanden og bedt ham efter samtale med skovarbejderne komme med forslag og ønsker om fordelingen. Jeg har kun forbeholdt mig ret til at foretage de ændringer, som er nødvendige af tekniske grunde. Men så meget ønsker man ikke, for det er svært at blive enig om det gode og det dårlige arbejde. Man ser helst, at skovfogeden efter overenskomsten fordeler det gode og det dårlige arbejde, som han finder bedst.

Mange steder er hugstplanen kun en skovrider-opgave, og så deles opga-

Deltagere i SKOVEN's rundbordssamtale var: formanden for Dansk Skovforening, hofjægermester, baron, dr. agro M. SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL, formanden for Danske Forstkandidaters Forening, afdelingsleder, dr. agro A. YDE-ANDERSEN, formanden for Danske Skovteknikeres Landsforening, statsskovfoged RUDOLPH SØRENSEN, formanden for Skovarbejderskolens Elevforening, instruktør V. MASTRUP, skovarbejder J. HOUGAARD ANDERSEN, godsejer V. BRUUN DE NEERGAARD, skovrider BØRGE H. PETERSEN, skovfoged H. E. TOFTAGER og skovrider AA. MARCUS PEDERSEN. Mødeleder var redaktør KNUD MEISTER.

»Der hersker indgroet mistillid«

verne ud sådan, at skovfogeden ikke véd, hvad der skal skoves udover den førstkommande måned. Det kan skyldes, at det ikke har været skovrideren muligt at lave sin plan på længere sigt på grund af forholdet til skovejeren. Sådan kan tingene blive ved at køre opad. Arbejdets fordeling og grunden til, at arbejdet skal gøres er grundpillerne i det hele.

Vi taler om demokrati på arbejdspladsen og om medbestemmelsesretten. Men medbestemmelse er mange ting. I det øjeblik, planen ligger klar for hele året, og alle implicerede kender den, vil alle føle, at de er medbestemmende i hvert sit led. Derefter kommer spørgsmålet om uddelegering af arbejde og ansvar. Jeg tror, det er et personligt spørgsmål, hvordan og hvor meget man delegerer ud. Det afhænger af min skovløbers og mit personlige forhold, hvor meget jeg delegerer til ham. Det samme gælder forholdet mellem skovrider og skovfoged – og vel også mellem skov ejer og skovrider. Men det store spørgsmål er og bliver informationen og kommunikationen ud til det yderste led.

NEERGAARD: Nogle af problemerne skyldes vel manglende kommunikation mellem de forskellige organisationer. Det er f. eks. min opfattelse, når vi har forhandlet om overenskomsterne, at der ikke altid er tilstrækkelig kommunikation mellem Dansk Arbejdsmands Forbunds medlemmer og ledelsen i København.

Der mangler mellem alle parter den tillid, som må til for at få problemerne løst. Jeg tror ikke, man kommer ret meget længere hen ad overenskomstvejen, før man fra begge sider erkender, at man godt kan lave en misforståelse i overenskomsten og senere få lov til at rette den. Der er dog nu kommet ting med i overenskomsten, som betinger den slags.

Det samme gælder sikkert ude omkring i distrikterne. Der er en indgroet

mistillid parterne imellem. Man tror, at den ene prøver på at lukrere lidt på den anden. En af fejlene er, at der ikke er gjort nok ud af informationen nedad, og skovarbejderne har ikke gjort nok for at finde de rette tillidsmænd, som kan tale med arbejdsgiveren.

Selvfølgelig skal man samle folk til informationsmøder, men i første omgang bør samarbejdet starte med en, to eller tre mænd, som kan tale skovarbejdernes sag. Man når hurtigere frem til et resultat i en snæver kreds, hvor man bedre kan diskutere tingene igennem.

MEISTER: Af det foregående har vi allerede kunnet slutte, at problemet

RUDOLPH SØRENSEN

V. BRUUN DE NEERGÅRD

»Samarbejdet afhænger af arbejdslederen«

har psykologiske aspekter. Der må råde en angst for at videregive sin egen viden. Der synes i den danske mentalitet at ligge en mærkværdig ængstelse for den åbenhed, som ofte ville klare mange problemer. Men der kan også komme rent praktiske ting ind i sagen – manglende tid og penge. Information koster jo noget og må anerkendes som en nødvendig drifts-omkostning . . .

HOUGAARD ANDERSEN: Jeg synes, hele spørgsmålet om samarbejde står og falder med den arbejdsleder, vi har ude på pladsen. Før jeg tog over til dette møde, snakkede jeg med mine arbejdskammerater om problemet, og de bekræftede, at klimaet på arbejdspladsen spiller en stor rolle. Det samme gælder trygheden. De fleste af os, der arbejder i plantager med dårlige indtjeningsmuligheder, er halv-ældre og har ikke let ved at skaffe andet arbejde. Derfor værdsætter vi den skovfoged eller plantør, som vi kan stole på, og som giver udtryk for, at vi kan blive i vort arbejde, når tingene ellers er i orden.

Jeg kommer fra Klitvæsenet, og jeg har tænkt mig at fortælle om et møde, vi havde lige før jul. Skovarbejderne havde taget initiativet, og hele ledelsen var med. Vi synes, vi havde kolossalt udbytte af dette møde. Først havde vi nogle faste punkter, vi skulle igennem, og derefter blev der lejlighed til at skyde med skarpt – og det blev der gjort. Det var ikke bare ledelsen, der måtte stå skoleret, men også plantør og klitdirektør havde noget at snakke med os om, og der var vist folk, som ømmede sig bagefter! Vi fik mange småting og enkelte store klaret op, og vi fik omgående svar på vore spørgsmål. Jeg er helt sikker på, at de inde i Klitdirektoratet fik mange ting at vide den dag, ting, som de aldrig havde troet eksisterede.

Den fremsatte kritik kom fra de steder, hvor det kneb lidt, og den blev fremsat uden navns nævnelse. Det

tror jeg, er af stor betydning, for der er ingen, som bryder sig om at blive hængt ud. Dette bør ledelsen nok tænke på. Et møde som det, vi havde, er efter min mening til stor gavn.

TOFTAGER: Skovbruget er et gammelt og traditionsbundet erhverv, og det er vel de traditioner, vi skal se lidt på, når vi taler om samarbejde. Traditionerne har til en vis grad sat grænser for samarbejdet, selv om der er sket lempelser i tidens løb. Men for at opnå et tilfredsstillende samarbejde må hver enkelt give noget af sig selv og give afkald på noget. Det må være betingelsen. Alle parter må være enige om det, hvis resultatet skal blive frugtbart. For mig lyder Mastrups beretning om skovarbejdere, der ikke véd, hvorfor de udfører deres arbejde, rent fantastisk. Men den slags findes vel.

Nu siger jeg noget, som måske kan opfattes som en uvenlighed, men ikke er det: Der findes ingen mennesker her på jorden, som er så konservative som skovarbejdere, hvilket Mastrup sikkert véd en del om! Det kan jo også somme tider knibe med samarbejdet skovarbejderne imellem, og det kan være lidt af et problem at få medarbejderne til at føle sig som en homogen masse, der i fællesskab skal løse arbejdsopgaverne. Man kunne godt ønske sig en lidt mere positiv indstilling på dette punkt.

MASTRUP: Det er virkelig rigtigt, at der ligger et problem i dette med skovarbejdere, der ikke véd, hvorfor de skal udføre et bestemt stykke arbejde. Der kommer elever på skolen uden anelse om, hvorfor kævlerne pludselig skal være på 2,7, når de i mange år har skullet være på 2,6, og dette skyldes manglende information. Vi har også set eksempler på, at skovfogeden går og lægger kævler af med det resultat, at eleven, når han kommer på Skovskolen, og man giver ham besked på at lægge en på 2,7, lægger en kævle på 2 meter og 7 centimeter! Han véd ikke, at 7 er lig med 70. Han kan også spørge, hvad de skal bruges til. Det må være informationen, der svigter et sted, men nogen patenthøring findes næppe.

Jeg tror nu – selv om jeg véd, at mange danske skovarbejdere er meget konservative – at man skal sammen-

H. E. TOFTAGER

AA. MARCUS PEDERSEN

kalde til møder nu og da og forklare tingene. Skovarbejderne er nemlig ikke blot konservative, men de er også hele tiden på vagt, fordi de tror, at de skal snydes. Man bør forklare dem den rette sammenhæng, så de kan se, at det ikke er tilfældet.

Der er også en sammenhæng mellem samarbejdsproblemet og lønsystemet. Overenskomsterne er for usmidige. Lad mig blot tage statens 1., 2. og 3. classes sortering som eksempel. Man kan tænke sig, at der går to mand ned gennem en afdeling, hvor boniteten på den ene side er meget dårligere

»Traditionen sætter grænser for samarbejdet«

end på den anden. Begge mænd aflønnes for 2. classes skovning. Nu findes der ganske vist et tillæg, men viser det sig, at den mand, der går på den dårlige bonitet, er en dygtigere skovarbejder end ham, der går på den gode bonitet, tjener den dygtige mand måske ti kroner mere om dagen end den anden, og så kan der slet ikke blive tale om tillæg. Hvorfor skulle han dog have tillæg, når han tjener mere? Her mener jeg, at lønsystemerne er for usmidige og stive. Jeg ville gerne gå ind for det svenske system, hvor man går ind i afdelingen, inden man begynder på arbejdet, og klassificerer den, så man har en lille smule at gå efter. Der er altså en sammenhæng mellem information og lønsystem.

RUD. SØRENSEN: Det er de store virksomheder med over 50 medarbejdere, der er årsag til udformningen af samarbejdsaftalen mellem Dansk Arbejdsgiverforening og LO. Mange af de problemer, som har foranlediget samarbejdsaftalen, eksisterer slet ikke hos os i skovbruget, fordi vi – fra regnet Mastrups sorte punkter – har demokrati på arbejdspladsen.

I aftalen står om det daglige samarbejde, at der skal ske den videst mulige delegering af ansvar og beføjelser til den enkelte medarbejder og gruppe af medarbejdere således, at de ansatte får mulighed for at være medbestemmende for deres egen arbejdssituation og for at øve indflydelse på beslutningsprocessen i virksomheden. Netop i skovbruget tilrettelægger skovarbejderen normalt sit arbejde og sin arbejdsform og er i høj grad medbestemmende. Vi behøver altså ikke at kikke på samarbejdsaftalen for at få impulser. Vore problemer er meget enkle og klare.

Det, det skorter på, er information og kommunikation. Når disse ting ikke er bedre, tror jeg, som Toftager også sagde, at det skyldes traditionen. Men det nytter ikke, hvis ikke kommunikationen ordnes gennem samtlige led. Tillidsmændene blev nævnt, og jeg vil gerne gøre opmærksom på, at skovfogederne skal være meget omhyggelige med at få det rette forhold til tillidsmændene. En skovfoged må ikke lade oplysninger gå direkte til skovarbejderne uden om tillidsman-

»Hvad sker der, når strukturen ændres?«

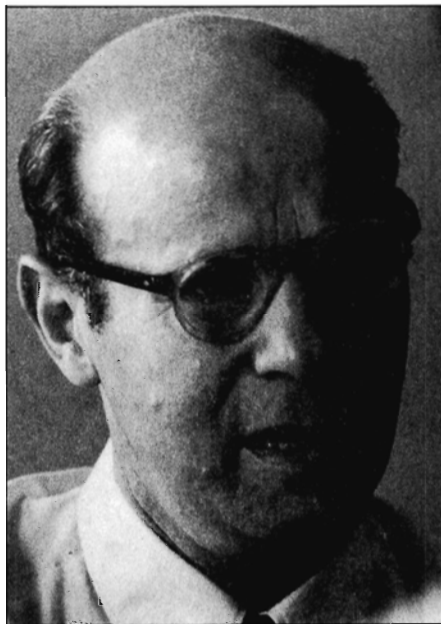
den. Et andet stort problem er kommunikationen fra tillidsmanden og opad. På store arbejdspladser kan der opstå vanskeligheder ved, at man springer et eller to led over, og vi må i skoven tage os vel i agt for dette.

SCHAFFALITZKY: Jeg vil gerne sige lidt om information og møder. Når vi hos os prøver at formidle de nødvendige oplysninger på stedet, ude i skoven, er det bl. a., fordi vi er lidt bange for tidsforbruget ved at sammenkalde til møder. Skal information ved møder virkelig være omfattende, ender vi let med tolv møder om året. Jeg tror, samarbejdet hos os fungerer, men jeg er lidt bekymret for, hvad der vil ske, når strukturen ændrer sig i takt med mekaniseringens fremtrængen. Vil den gode stemning glippe, når mekaniseringen for alvor kommer ind i billedet, og vi skal samarbejde på kryds og tværs med andre skovdistrikter? Man oplever i øjeblikket mange nederlag for tillærte ting, fordi metoderne ændrer sig så hurtigt, og derfor må man bede om stor smidighed hos medarbejderne for at undgå, at den gode trivsel går tabt. Vi vil alle gerne arbejde for den tryghed, som man har talt om i dag. Men man kan som ejer godt komme i klemme, hvis de økonomiske forhold forlanger, at man indskrænker sin stab.

YDE-ANDERSEN: Nu har vi talt om samarbejdet i bred almindelighed, men vi har ikke præciseret målet for samarbejdet. Vi har sagt, at samarbejdet måske giver lidt øget tilfredshed for medarbejderne. Hvad forventer skovejerne at få ud af samarbejdet? Vi står formentlig i den heldige situation, at der har været tilbudt et vist samarbejde fra ejers side, og derfor har forholdene for medarbejderne i skovbruget nok været bedre end på de fleste andre arbejdspladser. Det, der kendetegner skovbruget er, at folk arbejder med stor selvstændighed i alle led. Men det er dog stadig topmandens hovede, der triller, hvis noget går galt.

Man må altså gøre sig klart, at ganske vist skal man have samarbejde, men ikke ansvarsforflygtigelse.

MARCUS PEDERSEN: Det er en helt klar nødvendighed, at driftslederen – det kan være skov ejeren eller distriktsbestyreren – påtager sig ansvaret for samarbejdet fra øverst til nederst. For at kunne påtage sig det, må han have en fornemmelse af, hvad der foregår på tværs af det hele. Han må tale med alle grupperne. Det skal

H. HOUGAARD ANDERSEN

ikke være problemer, der først bobler op til overfladen i løbet af et halvt år. Ejeren må have sine fornemmelser – og nu og da bange anelser. Mange kører med bind for øjnene, og mange skovejere er ene og alene afhængige af de informationer, der kommer fra distriktsbestyrerne. På samme måde er

A. YDE ANDERSEN

der distriktsbestyrere, der er afhængige af de informationer, de får fra skovfogederne. Den lagdeling må man væk fra. Jeg tror, den er til stor skade. Som konsulent kan man komme ud for at drøfte problemerne med distriktsbestyreren, og så bearbejder han den information, han har fået og lader den gå videre, undertiden i ukendelig skikkelse til skovfogeden, der herefter tager selvstændig stilling til forslaget og bearbejder det yderligere. Så går det videre og ender efter undertiden 4–5 år hos skovarbejderne, måske som følge af en impuls hos den pågældende distriktsbestyrer, som har oplevet noget på et skovdistrikt, hvor det fungerede! Det er efter min mening en forkert facon at drive det på. Ved en konsultativ indsats, som berører alle parter, burde også alle være med.

Der er et andet spørgsmål – måske lidt fripostigt – som jeg vil stille: Er det rent og skært brødnid, der får visse grupper til »at sætte hegn op omkring deres egen sandkasse og køre efter nix-pille-systemet«? Det kan forekomme mellem skovarbejdere indbyrdes, og skovfogeden kan have et nix-pille-kriterium i forholdet til sine naboer o.s.v. Kort og godt: i den bundne opgave, vi har med at skulle producere 2 mill. kubikmeter og for 10 mill. kr. pyntegrønt og producere nogle kulturarealer – er brødnidet inden for denne bundne opgave af væsentlig karakter? Eller er det bare mig, der har fået øje på et spørgsmål?

RUD. SØRENSEN: Schaffalitzky kom ind på strukturændringer og deres følger. Jeg føler trang til at sige, at den personaleindskrænkning, der er sket i dansk skovbrug, er foretaget med en anerkendelsesværdig hensyntagen.

Jeg vil også gerne tilslutte mig Yde-Andersens bemærkning om, at vi i vore bestræbelser på at etablere samarbejde aldrig må glemme, at det er topmandens hovede, der ruller. Det fulde ansvar er hans, og jeg tror også, at alle fra skovarbejderne og opad er klar over det og betragter det som en naturlig tingenes tilstand. Mit indtryk

LÆS VIDERE
SIDE 164

bestil ikke blot savkæde... forlang **OREGON**

Alle slags
savkæde,
de har brug for !
skoll !

Formidable
At holde sig forrest
i 25 år !

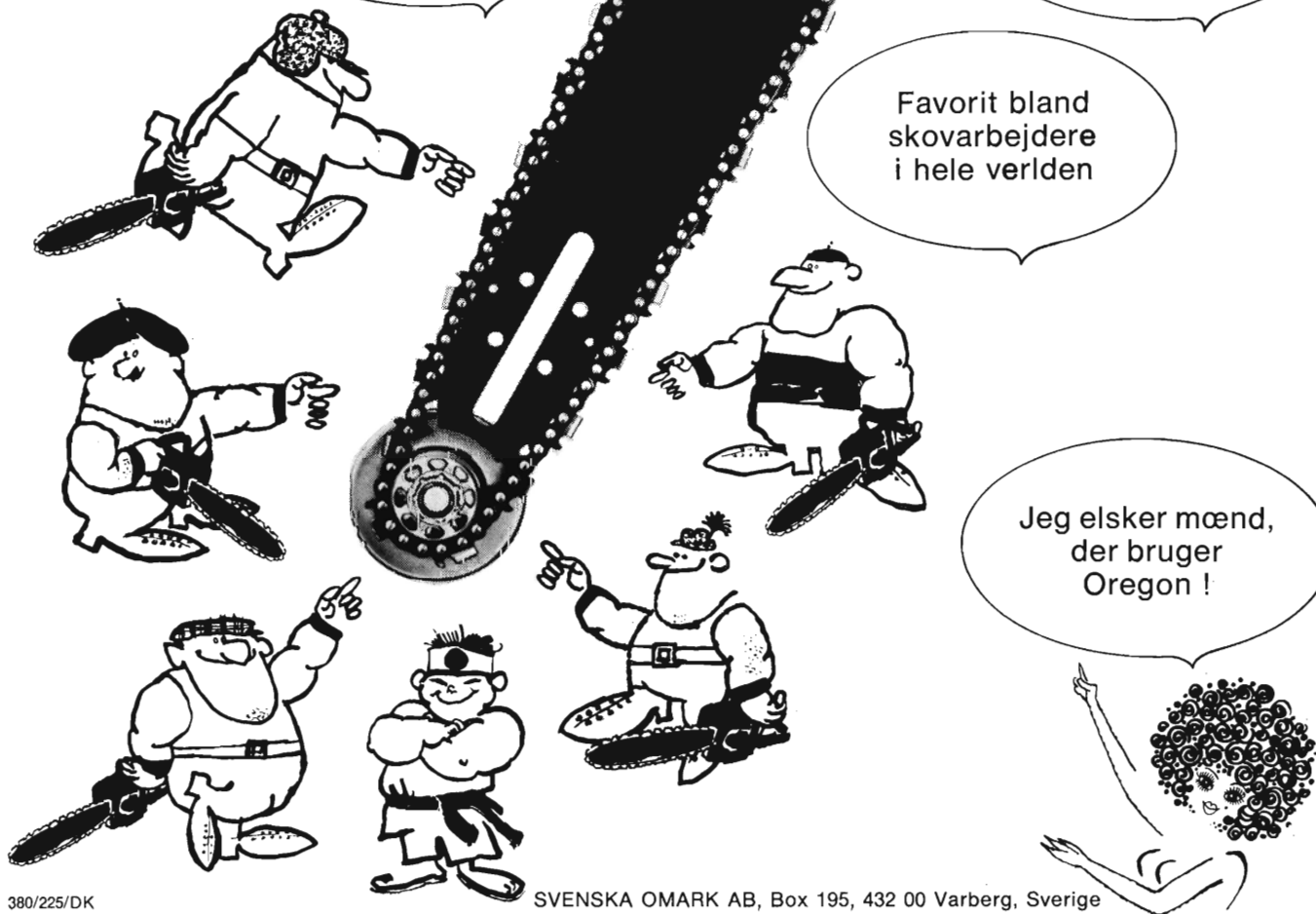
... og også sværd
og kædehjul !
Mate !

オレゴンさまもた!

37 savfabrikker
bruger den !
Si Signor !
Det gør jeg også

Favorit bland
skovarbejdere
i hele verden

Jeg elsker mænd,
der bruger
Oregon !

»Kompetence fødes man nu ikke til...«

er, at skovarbejderne er et kolossalt loyalt folkefærd. Jeg har aldrig været ude for, at nogen ville pille ved topmandens ansvar.

HOUGAARD: En ting, som kan have stor betydning for samarbejdet og forståelsen er Skovskolen, hvor vi skovarbejdere kan dygtiggøre os, men også forny os. En anden ting er den efteruddannelse, som i lighed med vor findes for vore ledere – bliver den mon brugt? Jeg har en fornemmelse af, at det i hvert fald ikke er ret meget.

BØRGE H. PETERSSEN: Jeg vil gerne fortælle lidt om, hvad vi gør på Gjorslev. Efter stormfaldet udarbejdede jeg en plan for arbejdet over en årrække. På grundlag af den holder vi to gange om året møde med alle medarbejdere og med ejeren, og jeg gør da omhyggeligt rede for planen og fortæller, hvad den indebærer for den enkelte medarbejder. Planlægningen omfatter skovning, kulturarbejde o.s.v. Medarbejderne ved, at kan de overholde den plan, kan de være trygge, – så er der brug for dem.

TOFTAGER: Noget, der skaber problemer i samarbejdet, er spørgsmålet om selvstændigheden. Skovarbejderen har, set med mine øjne, et meget frit og selvstændigt arbejde. Mange steder træffer de selv afgørelsen om, hvordan den foreliggende opgave skal løses. For skovfogedens vedkommende kan det veksle en del med selvstændigheden. Der findes endnu steder, hvor skovfogeden dårligt nok kan købe en pakke søm uden først at indhente tilladelse til det!

Jeg tror på gavnigheden af møder, hvortil man indkalder folk fra alle led og taler om samarbejdet, overenskomsterne o.s.v.

YDE-ANDERSEN: Måske var det altid de forkerte søm, manden købte! Eller sagt på en pænere måde: kompetence fødes man ikke til. Kompe-

tence er noget, man erhverver sig hen ad vejen, når folk får tillid til, at ens afgørelser er de rette.

RUD. SØRENSEN: Man skal hele tiden passe på, at man ikke uforvarende kommer til at sætte en eller anden i en kedelig situation, og det gælder både opad og nedad. Man må tænke på kommandovejen og bruge den.

MARCUS PEDERSEN: Betyder kompetence – det at få mere ansvar – noget videre for skovarbejderne?

MASTRUP: Der er det kedelige ved det, at skovarbejderen nemt føler, at hvis han skal have større ansvar, går det lidt ud over hans pengepung. Men

det skal også siges, at for en skovarbejder er pengene ikke det alt afgørende. Han kan også godt lide lidt ros (og har heller ikke noget imod at få en omgang) for sit arbejde. Det er synd, at der er sure mennesker ude i skoven (og det er der jo også), for de har ikke spur grund til det. Men jeg tror, at det er på grund af manglende information.

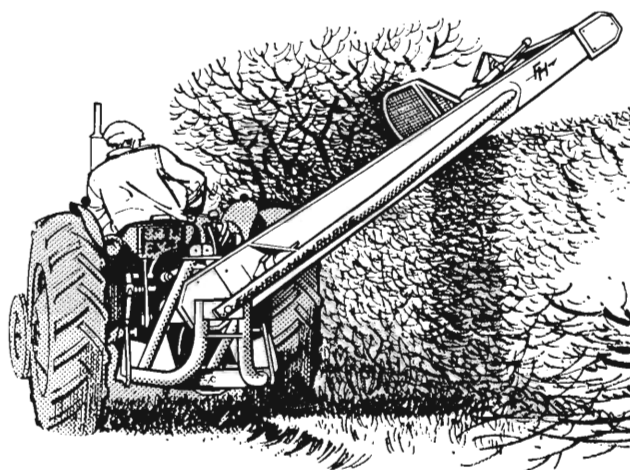
MEISTER: Hvordan skal den information formidles?

MASTRUP: Skriftlig information til en skovarbejder er ingen løsning. Får han en lap papir, går den lige i papirkurven, for han tror med det samme, at nu har de siddet og fundet ud af noget oppe på kontoret, for de har ikke andet at lave. Det skal foregå på møder, hvor alle problemerne kan blive belyst med det samme.

BØRGE H. PETERSEN: I spørgsmålet om kompetence må det være helt klart, at skovfogeden må være kompetent til at svare på alt, hvad skovarbejderen kan finde på at spørge om.

HEGNSKLIPPER SLÅR ALT

Maskinen monteres i få sekunder på traktorliften og er hydraulisk styret fra førerpladsen. LELY HEGNSKLIPPEREN arbejder både til højre og venstre side.

Skærehastigheden 2,5-8 km/t.

Der findes knivblad for grene op til 10 cm tykkelse og savblad for grene op til 30 cm tykkelse.

De kan se maskinen i arbejde på Dansk Skovforenings Redskabsdemonstrationen den 23. september 1971.

Kompetencespørgsmålet løses ganske simpelt ved at give ansvar, og i forbindelse med ansvar kommer også arbejdsglæde. De to ting er uløseligt forbundet.

HOUGAARD: Må jeg nævne en ting, som måske kan medvirke til bedre samarbejde: Vi skovarbejdere har længe arbejdet på noget, vi kalder Landsdelsklubber, og de er snart en realitet. Der er ingen tvivl om, at gennem klubberne kan der opnås en masse inden for samarbejdet, hvis de bruges rigtigt – også fra ledelsens side. Møderne behøver ikke at koste penge. Det møde, jeg tidligere omtalte, blev holdt om aftenen, og hver betalte sit. Den slags møder kunne holdes mange steder.

TOFTAGER: Schaffalitzky mente, at den bedste information blev givet ude i skoven på selve arbejdspladsen. Jeg vil tilslutte mig dette, i hvert fald for privatskovbrugets vedkommende. Det er mit indtryk, at på de møder, vi har haft, har skovarbejderne holdt sig lidt tilbage. Klimaet er friere og mere befordrende, når informationen gives i vante omgivelser. Men vi må have mere åbenhed mellem alle parter.

MARCUS PEDERSEN: Informationen ude i skoven skal sikkert fremelskes mest muligt, men jeg tror ikke, man af den grund kan undvære møderne. Der er den kæmpefordel ved møder, at alle får den samme infor-

-skær igennem med Jonsereds Raket

- * Vibrationsdæmpet håndtag, som gør arbejdet lettere og endnu mere behageligt!
- * Behagelig lydsvag trods den fantastiske råstyrke!
- * 20 m/sek. — let og hurtigt at arbejde med, en fin balance og med helt nye måder at afgrene på!
- * Den gennemarbejdede konstruktion og de bedste materialer samt en stor erfaring ligger bag!

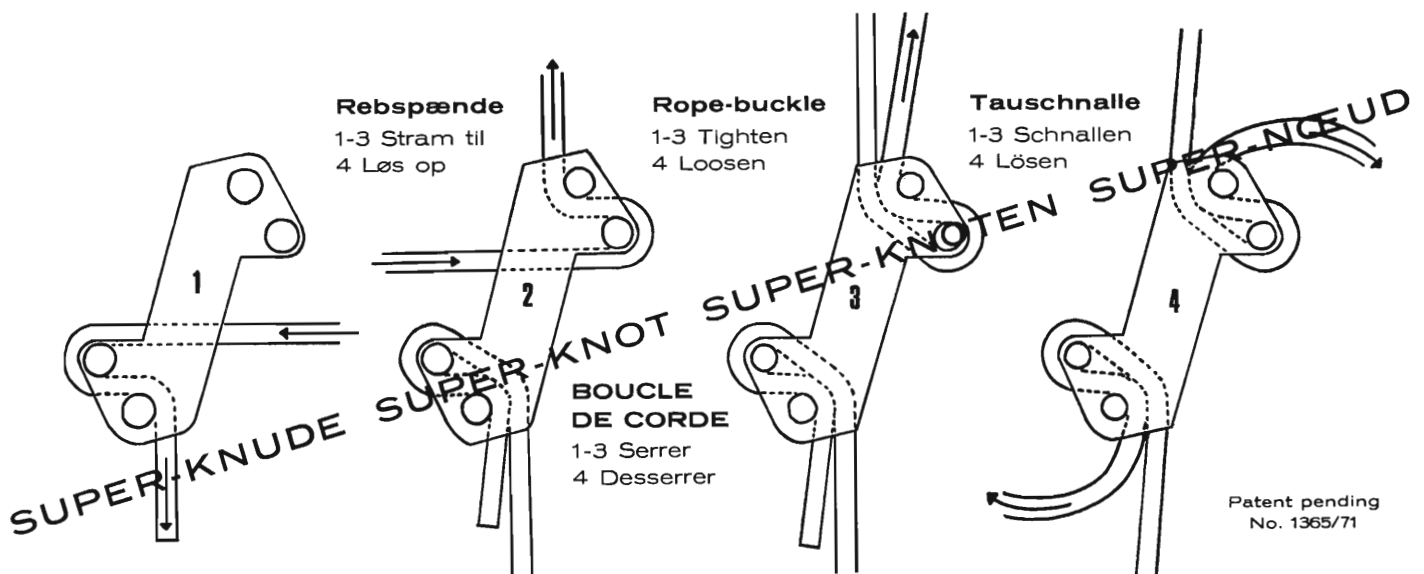
DANMARK OG NORDENS MEST SOLGTE MOTORSÅV

AUT. JONSEREDS FORHANDLERE:

AALBORG: Børge Pedersen, Jernbanegade 16, tlf. (08) 13 40 29. **TERNDRUP:** Søren G. Nielsen, Siem, tlf. (08) 11 55 11 nr. 193. **SKRÆ:** Viggo Graversen, tlf. (06) 88 04 13. **AVLUM:** Jørgen Rasmussen, tlf. (07) 47 23 55. **HAMMEL:** Jens Peter Rohde, tlf. (06) 96 10 69. **RYOMGÅRD:** Poul Bøjstrup, tlf. (06) 39 41 77. **ØLGOD:** Niels Kirk, tlf. (05) 24 41 28. **VEJLE:** ISEKI JYLLAND A/S, Sønderbrogade 24, tlf. (05) 82 58 88. **TØRNING pr. HAMMELEV:** Bent K. Petersen, tlf. (045) 7 72 56. **HØJBY, FYN:** Andreas Petersen, tlf. (09) 95 82 60. **Nykøbing S.J.:** Sv. E. Larsen, Isefjordsvej 4, tlf. (03) 41 10 86. **HILLERØD:** Nordsjællands Motorsåve v/ Finn Larsen, Roskildevej 163, tlf. (03) 26 51 51. **SORØ:** Holger Møller, Frederiksberg, tlf. (03) 63 11 51. **FAXE:** Eigil Johansen, Torvegade 34, tlf. (03) 71 34 65. **LOLLAND FALSTER:** Arnold Larsen, Toreby L., tlf. (03) 86 91 26. **BORNHOLM:** Sven Low, Bækken, Almindingen, tlf. (03974) 643.

- køb svensk kvalitet tra EFTA

ANDERS BENDT . HAVNEGADE 4 . DK 8100 AARHUS C . 06-131911

mation. Der ligger en masse psykologi i det.

MEISTER: Redaktionen af SKOVEN er taknemlig for de udtalelser, der her er faldet om et uhyre vigtigt emne. Forhåbentlig vil dette møde inspirere til en videre debat om samarbejdet og dets etablering og udbygning. At der er et almindeligt ønske om samarbejde, er indlysende, men formen og omfanget trænger til belysning. Emnet er stort og vanskeligt, og man kan måske afsluttende sige, at det er med samarbejdet som med elefanten, om hvilken en mand engang sagde: »Elefanten er et dyr, som er vanskeligt at beskrive, men let at genkende«.

Politikerne bestemmer hvad ejendomsret er

Grundlovens ord om ukrænkelighed er uden betydning, siger professor W. E. v. Eyben. Ejendomsretten er gennemhullet. Grundloven sikrer den ukrænkelighed indtil den almindelige lovgivning siger noget andet.

– Grundlovens ord om ukrænkelighed er uden betydning, siger ejendomsretseksperter, professor W. E. v. Eyben, i en samtale med Børsen. Ingen har kunnet give en juridisk definition på, hvad ejendomsret er.

Ejendomsretten er præcis, hvad politikerne gør den til i enhver situation. Det fastslog allerede Napoleons jurister. Ejendomsretten reguleres i takt med vækst i befolkning, i industriel ud-

vikling o.s.v. Love og bestemmelser indskrænker den frie rådighed over egen ejendom. Grundloven siger intet om, hvor langt man kan gå i den henseende.

Lovindgreb er ofte blevet indklaget som grundlovsstridige, men er næsten hver gang blevet frikendt af domstolene.

Hvis politikerne beslutter, at udbytte

af erhvervsvirksomhederne skal fordeles på en anden måde, f. eks. ved aktier, der giver medejendomsret, vil domstolene formentlig endnu en gang melde hus forbi, siger professor v. Eyben.

Regulering af ejendomsretten i dette perspektiv er ikke et juridisk problem, men et politisk.

Børsen.

MANGLER DE

BJÆLKER - BRÆDDER - LÆGTER

HAR DE

RUNDT GRANTØMMER

SÅ LÅN

LILLIENDAL SAVVÆRK

80 kr. pr. time med 2 savskærere. Nærmere oplysninger hos

SKOVFOGED J. WILSDAHL . TLF. (03) 78 62 05

Skovplanter – haveplanter

alle arter

Vi sender Dem gerne prislister og tilbud.

Hulkærhus planteskole

Telefon (06) 87 03 33 - Ans By

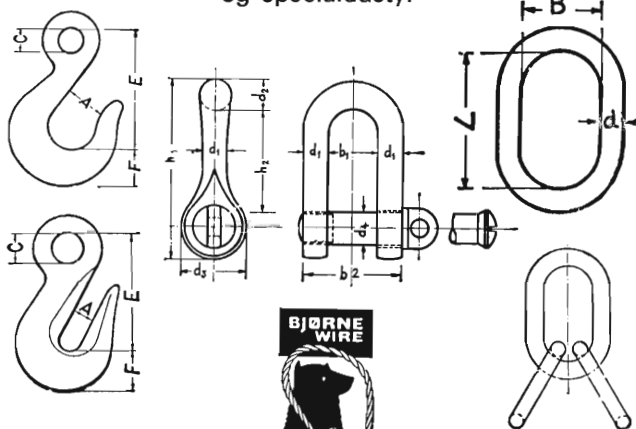
Alle kulturer er underkastet danske Planteskolers Sundhedskontrol og Herkomstkontrollen.

Tilbehør til WIRER - KÆDER - LØFT

Vi er lagerførende i

SJÆKLER - KROGE - RINGE

og specialudstyr

VOJENS TOVVÆRK - et specialfirma

STÅLWIRE - STROPPER
LØFTEVÆRKTØJ

KÆDER - KÆDESLYNG
ENTREPRENØRARTIKLER

TREKANTEN - 6500 VOJENS - TELF. (045) 4 14 37

Figur 1: Landbrugstraktor med hydraulisk udslæbningsaks: Kuxmann Stammhalter Model II

Hydrauliske udslæbningsaks

Resultater af Skovteknisk Instituts afprøvninger af et tysk fabrikat

Af **EBBE LEER**
Skovteknisk Institut

Gennem de senere år er der fra flere fabrikker sendt hydrauliske udslæbningsaks på markedet. De fleste af disse saks er beregnet til rammestyrede skovtraktorer og har særligt fundet anvendelse til udslæbning af stammer, som er bunkelagt af en kvistningsmaskine, f.eks. Logma. Men også landbrugstraktorerne kan nu forsynes med en hydraulisk saks. Fordelen ved at forsyne udslæbnings-traktoren med en hydraulisk saks er i første række, at traktorføreren slipper for at stige af og på traktoren en eller flere gange for hvert læs. Selv om han derved går glip af en del motion, vil de fleste traktorførere afgjort opfatte det som en fordel.

Udover den lettelse den hydrauliske saks således giver føreren, opnås der under egnede forhold en hurtigere læsning og aflæsning. Denne tidsbesparelse vil særligt være mærkbar ved udslæbning af bunkelagte stammer.

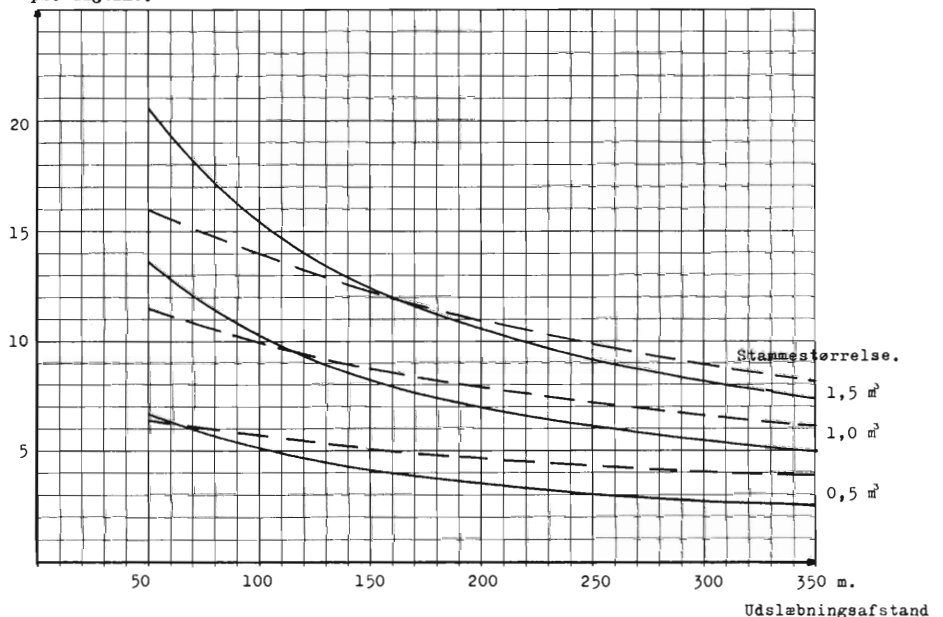
Saksens ulemper

Desværre medfører brugen af hydraulisk udslæbningsaks den væsentlige ulempe, at traktoren må helt hen til samtlige stammer, og man kan derfor ikke se bort fra en øget risiko for fastkørsel. Denne ulempe er særligt mærkbar ved den mindre terrængående landbrugstraktor.

Dette forhold forværres yderligere af, at de udstyr, vi hidtil har set til landbrugs-

traktorer, kun har haft to funktioner: hævnning og sænkning + åbning og lukning. Man savner således en hydraulisk drejning af saksen, navnlig fordi landbrugstraktoren ikke som den rammestyrede skovtraktor kan vride traktor-kroppen i den rigtige stilling i forhold til stammerne. Endelig ville det være en afgørende fordel, hvis saksene tillige havde en frem- og tilbagegående bevægelse således, at den kunne række ud og trække en stamme til sig. *Disse mangler bevirker, at traktoren må køre i en bestemt læsseposition, hvilket i høj grad kan be-*

m² pr. dagtime.

Figur 2: Kurverne angiver præstationens afhængighed af stammestørrelsen og udslæbningsafstanden, ved udslæbning af uafkortet tømmer med Kuxmann hydrauliske saks model II. Til sammenligning er de tilsvarende kurver gældende for en traktor med traditionelt udstyr indtegnet med punktdrede linier. Kurverne for den traditionelt udstyrede traktor stammer fra tidsstudier udført på Lindenberg og Jægerspris skovdistrikter 1967-68, og resultaterne er tidligere offentliggjort i »Skoven« og »Skovteknik 69«. Desværre kan de absolutte præstationer, der

sværliggøres af stødet fra det pågældende træ, afskårne kassetræstriller, kvasbunker, grøfter o.s.v.

Den ret stive forbindelse, der ved anvendelse af en hydraulisk saks opstår mellem traktor og stamme, kan endvidere være til gene ved udslæbning af langt tømmer i et terræn med korte bakker. Vanskelighederne opstår, når traktoren har passeret en bakkekam og er på vej nedad, medens stammens tyngdepunkt endnu befinder sig på den modsatte side af bakkekammen. Ved normal udslæbning i wire eller kæde ophører vægtoverføringen fra stamme til traktor under sådanne forhold, men med en hydraulisk saks kan der direkte forekomme et løft i traktoren med svigtende hjulgreb som følge.

Afprøvning

Gennem ca. et halvt år har Skovteknisk Institut haft en udslæbningsaks fra den tyske fabrik Kuxmann til afprøvning i skovdistrikterne Trend, Tranekær, Kronborg, Esrum og Nødebo.

Kuxmann-saksen er beregnet til montering i liften på en almindelig landbrugstraktor. Den fremstilles i tre modeller, hvoraf de to største har hydraulisk åbning og lukning. Vi havde den mellemstore model til afprøvning, idet den største endnu kun er fremstillet i enkelte eksemplarer.

Hvad der er sagt om de hydrauliske saks generelt gælder på godt og ondt også for Kuxmann-saksen. Det meget interessante ved denne saks er imidlertid en særlig konstruktion, der forhindrer, at

angives af de to kurvesæt ikke direkte sammenlignes bl. a. på grund af forskel i traktorstørrelsen, men man kan konstatere, at præstationen påvirkes langt stærkere af variationer i slæbeafstande og stammestørrelser, hvis traktoren er udstyret med en hydraulisk saks, der normalt kun tager en stamme, i stedet for et traditionelt udslæbningsudstyr, der giver mulighed for transport af flere stammer. Under egnede forhold vil Kuxmann-saksen være absolut konkurrencedygtig ved udslæbningsopgaver, hvor middelstammestørrelsen er 1,5m³ eller mere.

traktoren stejler under udslæbningen, idet trækpunktet ligger helt nede under bagakselhøjde. Dette system virker så fint, at traktorføreren ved at hæve eller sænke liften – ofte blot nogle cm – kan regulere vægten på forhjulene således, at traktoren har fuld stabilitet og samtidig størst mulig vægt på drivhjulene. Kuxmann-saksen leverer et smukt bevis for, hvor vigtigt det er, at trækpunktet er rigtigt placeret, og for hvor god en trækraft landbrugstraktoren er, når dette krav er opfyldt.

Præstationer

I forbindelse med afprøvningen på Trend skovdistrikt foretog Skovteknisk Institut et tidsstudie til belysning af præstationerne ved udslæbning af tømmer med Kuxmann-saksen. Resultaterne fremgår af fig. 2. For at kunne sammenligne med præstationen for landbrugstraktorer med traditionelt udstyr er resultaterne af studier udført på Lindenberg og Jægerspris skovdistrikter i 1967–68 (tidligere offentliggjort i »Skoven« og Skovteknik 69) indtegnet med punkterede linier. Selv om de to studier ikke må sammenlignes direkte (hertil er forskellene i forudsætningerne for store), fortæller de alligevel meget om de to udstyrs stilling over for hinanden.

Kuxmann-saksen fastholder stammer med en diameter mellem ca. 10 og ca. 60 cm. Ved små stammer, mindre end 0,3 m³, er det muligt at tage to samtidigt, og af lægter og bånd kan der tages flere, men normalt sker udslæbningen stamme for stamme. Det betyder, at læsstørrelsen, undtagen ved meget stort træ, er betydelig mindre end ved traditionel udslæbning, men samtidig foregår læsningen og aflæsningen hurtigere. Som det fremgår af kurverne, er præstationen ved udslæbning med Kuxmann-saksen derfor langt mere afhængig af stammestørrelsen og slæbeafstanden end med traditionelt udstyr.

Ser man bort fra ganske korte køreafstande, er Kuxmann-saksen først konkurrencedygtig, når stammerne har en sådan størrelse, at en enkelt stamme udgør et normalt læs for den pågældende traktor, og den bliver først virkelig overlegen, når stammerne er så store, at traktoren med traditionelt udstyr stejler. Hvor disse grænser ligger, afhænger af traktorstørrelsen, men med en normal landbrugstraktor i 70 HK's klassen vil Kuxmann-saksen med fordel kunne anvendes ved transportopgaver, hvor middelstammestørrelsen er ca. 1,5 m³ eller mere, hvis forholdene ellers er egnede. Ved en mindre traktor end den nævnte vil grænsen ligge lavere.

Konklusion

Som tidligere anført kunne den Kuxmann-saks, vi prøvede, gabe over stammer med en diameter på 60–70 cm. Denne begrænsning medførte, at saksen

Råtræpriser i Skåne 1971-72

Nåletrætømmer: Allerede den 24.6. d.å. afsluttede Skåneskog forhandlingerne med den sydsvenske savværksorganisation ABSI vedrørende priserne for tømmer af nåletræ i det kommende år.

Prisniveauet er i det store og hele uændret i forhold til sidste år, idet priserne for gran er *steget lidt*, og priser for fyr tilsvarende *faldet*.

Som en nyskabelse er der aftalt pristillæg af ganske betydelig størrelse for leverancer tidligt på sæsonen:

5 sv.kr. pr. m³ to for træ der er leveringsklar inden d. 1.10.

4 sv.kr. pr. m³ to for træ der er leveringsklar inden d. 1.11.

3 sv.kr. pr. m³ to for træ der er leveringsklar inden d. 1.12.

Prisforhandlingerne fandt i de foregående år først sted hen på efteråret, men såvel skove som savværker har længe udtrykt interesse for at få forhandlingerne afsluttet nogle måneder

	Midtdiameter	30–39 cm	40 cm og op
A stock		102,-	132,-
B stock og svellekævler		63,-	63,-

A stock er således steget med 2 sv.kr. pr. m³. B stock og sveller er nu slået sammen til enhedsprisen 63 kr. pr. m³; sidste år varierede priserne for disse

ikke kunne gabe over afkortede løvtrækævler med et så stort kubikindhold, at en kraftig landbrugstraktor virkelig kunne udnyttes. Ved udslæbning af afkortede bøgekævler har saksen derfor kun interesse i forbindelse med en traktor i 50 HK's klassen, og den kan overhovedet ikke anvendes til virkelig store kævler. Derimod kan Kuxmann-saksen gøre god fyldest ved udslæbning efter stammemetoden af løvtræ med en hugstdiameter (D. 1,3) mellem 30 og 40 cm.

KONKLUSION: I forbindelse med en landbrugstraktor i 70 HK's klassen er Kuxmann-udslæbningsaks model II vel-egnet til udslæbning af uafkortet tømmer og uafkortet løvtræstammer, hvis middelstammestørrelsen for udslæbningsopgaven er ca. 1,5 m³ eller mere. Det er dog en forudsætning, at terrænet er nogenlunde jævnt, at der sættes lave stød, og at kassetæprocenten er lav, eller at kassetæret først afskæres efter udslæbningen. Ved benyttelse af en mindre traktor eller ved korte udslæbningsafstande kan saksen med fordel benyttes

før. Forårsaget af det tidlige forhandlingstidspunkt der i årets prisaf-tale indført en katastrofeklausul, der bestemmer, at priserne for råtræ, der leveres efter 1. december d.å. skal optages til fornyet forhandling, såfremt salgspriserne for savet nåletræ falder med mere end 25 kr./m³ f.

Massaved af løv- og nåletræ: Prisfastsættelsen vil antagelig først finde sted sidst på året. Skåneskog forudser afsætningsbesvær og tilråder, at der træffes leveringsaftaler snarest, selv om priserne ikke kendes.

Massaved af nåletræ: Skåneskog anbefaler oparbejdning på 3 m længde, idet nu hovedparten af såvel de indenlandske som udenlandske fabrikker er ombygget til at tage træet på 3 meters længde – og kun denne længde.

Det vil i indeværende år kun være muligt at placere ubetydelige kvantiteter aflagt på længde 2 m.

Bøg: Prisaftalen er afsluttet:

Priser i sv.kr. pr. m³ (efter midtdiameter under bark) leveret ved bilfast vej.

sortimenter fra 54–70 sv.kr. pr. m³. Enhedsprisen på 63 kr. pr. m³ indebærer (ifølge Skog i Skåne) en prisstigning på ca. 5 sv.kr. pr. m³.

også ved en noget mindre middelstammestørrelse end den anførte.

Kuxmann-saksens mest værdifulde egen-skab er, at den giver et lavt trækpunkt, og derved forhindrer, at traktoren stejler. Den gør derfor udslæbning af store stammer mindre psykisk belastende for traktorføreren, og vi er ikke i tvivl om, at den i mange tilfælde kan reducere traktorens reparationsomkostninger, fordi skader på fortøjet kan undgås.

Forhandler: Skovejer Hans Kielsen, Trend Storskov, 9640 Farsø. Pris: 3.000 kr.

Kuxmann-saksen vises på Redskabsdemonstrationen i Bromme Skov.

Ebbe Leer

Ordensdekoration

Fhv. direktør for Klitvæsenet *Poul Thaarup*, R. af 1. grad af D., er udnævnt til kommandør af Dannebrogordenen.

70 år

Statsskovrider *E.Lassen*, Stenderup skovdistrikt, fylder 70 år den 1. oktober d.å.

»Kulhus« ved Furesøen, malet i 1913 af lægen Christopher Mundt.

SKOVEN har bedt en række naturglade mennesker fortælle om deres foretrukne træ, og det første svar kommer fra højesteretsdommer, dr. jur. Louis le Maire:

Min prægtige amerikanske eg

Af Louis le Maire

Måske er det, fordi mine første barn-domserindringer stammer fra en skovegn, at jeg holder så meget af træer. Træer står mig i grunden nærmere end dyr. Således indleder psykiateren *Hjalmar Helweg* sine åndfulde betragtninger »Om træer og deres vækst«, optaget i essaysamlingen »Et og andet«. Vort forhold til træerne er vel også ganske særegent. Jeg mindes, hvorledes en passioneret naturelsker, den gamle kommunelæge, pro-

fessor *Christian Fenger*, kunne trække en gæst til side, pege på et af havens træer og sige:

»Det træ, der står der, det er sådan et elskværdigt træ«.

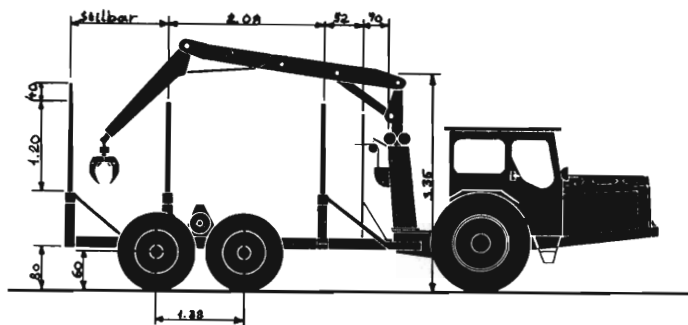
Har man fornemmet noget af alt dette, vil skovens faldne kæmper, nedlagt af stormen eller øksen, kunne blive stående mærkværdigt længe i ens erindring. Det er om en af disse, der her skal berettes. Også jeg har barndomserindringer fra en skovejendom. Mine fædrene landsted »Kulhus«, den gamle overførsterbolig ved Furesøen, dannede rammen herom. Her levede man, som *Kaalund* så smukt udtrykker det i et hyldestdigt til overførsterdatteren *Marie Løvenskiold*, midt i store skoves krans i den høje jægerbolig,

og ved denne bolig stod et prægtigt egetræ, en amerikansk eg, rødegen også kaldet. Meget tæt ved huset og derfor, ikke ganske uden grund, beskyldt for at stjæle lys og duft derfra; den amerikanske eg anses endda, har jeg forstået, for at være mere skyggegivende end ordinære egetræer. Derfor måtte det falde. Det skete engang i 20-erne, men huskes aldeles klart af den, der ønskede det bevaret. På en køn akvarel, malet i 1913 af lægen *Christopher Mundt*, kan man i billedets venstre side betragte dette formidable træ. I baggrunden får man i tilgift nogle af *von Langen's* stolte ædelgraner, hvoraf den største beklageligvis også har måttet falde.

Jeg har dannet mig den opfattelse, at dette amerikanske egetræ var blandt slægtens første på dansk jord. Den lystejen-dom, hvorpå det plantedes, dateres til 1769. De amerikanske ege dukkede i 1780-erne op i vore parkanlæg; som skovtræ er det, vil man vide, af langt nyere dato. Som det første blandt parkernes træer plejer man at nævne den rødege, der plantedes på Dronninggaard ved Furesøen. Det er ikke urimeligt at antage, at Kulhus-træet ved søens anden bred har været nogenlunde jævnaldrende med dette. Men øksen lå altså ved træets rod. Så skete det en efterårsdag for et par år siden, at jeg på den rutinemæssige tur med vores puddelhund i de kommunale anlæg ved Grøndalsvænge Allé gjorde et – for mig – bemærkelsesværdigt fund. Det havde blæst stærkt, og adskillige nedfaldne agern lå på vejen. Og det var netop de agern, jeg helst ville finde, med de to »generationer«, der hos de amerikanske ege skal gennemleves, før spiredygtigheden indtræder. Nær vejen stod, hvad jeg ikke havde bemærket før, en amerikansk eg, let kendelig på bladernes dejlige former og farver.

I en urtepotte i vindueskarmen lod jeg nogle af disse agern overvintre, og ved forårstide skød kraftige spirer planmæssigt frem. Nu er de blevet til en lille, ganske overordentlig lille, trægruppe i vores Tisvilde-have, hvor den sandede jord, suppleret med lidt Pindstrup-muld har vist sig at være en velegnet grobund. Vort gamle træ, som jeg i en fjern fortid forgæves drog i ledning for, har jeg derved ydet en slags oprejsning på egen mark, hvor jeg må formode – i al fald indtil videre – at have sikkerhed for, at ingen dødsdom vil blive afsagt.

Louis le Maire.

Dansk produktion af skovtraktorer

Gremo vil blive vist på redskabsdemonstrationen i Bromme Skov

Af **EBBE LEER**
Skovteknisk Institut

Omkring en gang om ugen transporteres en specialbygget skovtraktor over Kattegat – i retning fra Danmark mod Sverige. Traktoren fremstilles af maskinfabrikken Gremo i Frederikshavn. Fabrikationen af skovbrugsudstyr begyndte for tre år siden. På dette tidspunkt fabrikerede Gremo udelukkende jordflytningsmateriel, men på grund af den stærkt svigtende efterspørgsel inden for bygge- og anlægsbranchen var man interesseret i en udvidelse af markedsområdet. Af denne grund indledte man samarbejde med en svensk importør og begyndte en fabrikation, først af skovvogne, og senere af egentlige skovtraktorer. I øjeblikket beslaglægger skovudstyret omkring 80% af fabrikkens kapacitet.

Denne udvikling har naturligvis gjort fabrikken skovbrugsinteressert, og man begynder derfor nu at orientere sig om mulighederne for eksport til andre lande og salg på hjemmemarkedet. Det danske skovbrug må selvfølgelig imødesee et sådant initiativ med megen interesse, idet en hjemlig produktion af læsbærende traktorer med den lettere adgang til service og lavere pris, det måtte indebære, skulle give en god mulighed for at udskifte de på mange måder uhensigtsmæssige landbrugstraktorer forsynede med vogne og kraner med udstyr bygget til opgaven.

Gremo fabrikken beskæftiger 55 mand,

og den årlige produktion er oppe på 50 traktorer. Disse tal afslører naturligvis meget tydeligt, at monteringen ikke foregår på samlebånd; men heri adskiller den sig på ingen måde fra de svenske konkurrenter.

Som en »skoter«

Gremo's skovtraktor er opbygget efter ganske samme princip som de svenske »skotere«. Den består af en motordel og en vogndel forbundet med en midje, der giver mulighed for en styrebevægelse og en vridning mellem for- og bagaksel. Styringen sker hydraulisk; fabrikat: Orbitrol.

Specifikationer

Længde:	8,3 meter
Bredde:	2,5 meter
Dæk, motordel:	2 stk. 18,4/15–34 14 ply
Dæk, vogndel:	4 stk. 500 × 22,5 12 ply
Styring:	Orbitrol
Styrevinkel:	45°
Hydraulik I:	140 kp., 30 liter/minut v. 1500 rpm.
Hydraulik II:	140 kp., 70 liter/minut v. 1500 rpm.
Bremser:	hydrauliske
Lasteevne:	12 tons
Kran:	Cranab SK 4000 eller anden
Spil:	Sepson 60–11, hydraulisk
Motor:	Ford
Motor, alternativ I:	4 cyl., 75 HK DIN
Motor, alternativ II:	6 cyl., 115 HK DIN
Gear:	8 frem og 2 bak

Motor, kobling, gearkasse og motordelens drivaksel købes hos Ford i England, men transmissionen forsynes med hjulafhængig kraftoverføring til drift af baghjulene.

Vogndelen er forsynet med bogiehjul, der drives med ruller på dækkene – et system, der efterhånden har fået en betydelig udbredelse.

Førerhuset, der er af Gremo's eget fabrikat, er rummeligt og med helt plant gulv. Der er gjort meget ud af lydsoleeringen, og huset er naturligvis forsynet med varme og defroster.

Skovtraktorerne er monterede med dobbelt betjening af kobling, styring og gas således, at traktoren kan køre fra bunke til bunke under læsningen, uden at føreren behøver at vende sig fra kranen.

Valget af hydraulisk kran afgør kunden, men normalt monteres traktoren med Cranab SK 4000.

Foruden den komplette skovtraktor leverer Gremo en 12 tons bogievogn med rulleddrev, beregnet til bugsering efter en landbrugstraktor med hjulafhængig kraftoverføring. Denne vogn svarer i princippet til skovtraktorens vogndel, men udover de nødvendige ændringer af trækstangen er den forsynet med en patenteret stabiliseringsanordning, der holder vognen »på benene« under læsnings- og aflæsningsarbejdet. Vognen leveres med gearing for alle gængse traktorer med hjulafhængig kraftoverføring.

Priserne på det danske marked for traktor og vogn med videre er endnu ikke fastsat.

Skulle lederne på kursus?

Vi har modtaget:

Før der snakkes samarbejde, må man lige gøre sig klart, hvad man selv ønsker og håber at få ud af et sådant, og man må også være indforstået med, at arbejdsgiverne ikke giver skovarbejderne eventuelle fordele i et anfald af godgørelse, men for i det lange løb selv at få en kontant fordel deraf.

Det er jo nok forskelligt, i hvilken rækkefølge skovarbejderne prioriterer de ønsker, der ligger for, men at tryk og ansættelse og et godt klima på arbejdspladsen er ting, der værdsættes højt af alle skovarbejdere, er der ingen tvivl om. Kroner og ører tæller naturligvis også med, men måske ikke helt så udtalt, som man kunne tro. Ingen vil vel benægte, at tryk og velbefindende på arbejdspladsen står og falder med arbejdsledernes evne til, på en jævn og fornuftig måde, at få arbejdet til at glide. Det kan lyde let, men er det langt fra. Selv god vilje slår ikke altid til.

En arbejdsleder, der ønsker et godt samarbejdsforhold til skovarbejderne, må først og fremmest have forståelse for deres problemer og aldrig have for travlt til at få disse snakket igennem.

Har en arbejdsleder samtidig en smule psykologisk sans, vil han i al stilhed delegerer så meget som muligt af sit ansvar over til skovarbejderne. Ser man ganske nøgternt på det, giver øget ansvar mere lyst til arbejdet, noget der bagefter kan gøres op i kontant udbytte til både arbejdsgiver og arbejder, og det er helt sikkert, at en arbejdsleder har det langt lettere, om han evner dette.

Det er ingen hemmelighed, at ikke alle, der leder arbejdet i skoven – det være sig skovridere, skovfogeder og plantører – fuldt ud er i besiddelse af disse værdifulde egenskaber, og det ville også være for meget forlangt. Nu er det jo desværre sådan, at den arbejdsleder, der gør sig uheldigt bemærket, pådrager sig betydelig mere opmærksomhed end ti arbejdsledere, for hvem det går godt.

Skovarbejderne kan i dag, takket være både arbejdsgiverne og Arbejdsmandsforbundet, på Skovarbejderskolen dygtiggøre og forny sig. Desuden kan man på Arbejdsmandsforbundets kursus for tilidsmænd og andre, der har lyst, få besked på mangt og meget inden for skovbruget.

Jeg har en fornemmelse af, at for ledelsen i skoven står ikke helt de samme muligheder åbne, eller at de i det mindste ikke bliver brugt. Måske særlig for den del af ledelsen, der har lagt den første ungdom bag sig, ville kurser, der har med arbejdsledelse at gøre, være en gavnlig ansigtsløftning og lette forholdet leder og arbejder imellem.

Jens Hougaard Andersen

Skovrider Brüel i Det fjerne Østen

I Indonesien skoves årligt ca. 800.000 m³ teaktræ og en stor del af dette værdifulde træ benyttes som brændsel dels i forbindelse med madlavning og dels til drift af damplokomotiver!

I et forsøg på at forøge det økonomiske udbytte af teak-skovbruget har den indonesiske regering anmodet udviklingsbanken for Det Fjerne Østen (Asian Development Bank, Manila) om vejledning og eventuel finansiering. Et canadisk projekteringsfirma har på bankens initiativ sendt 6 skovbrugsekspertter inden for transport, industri, økonomi m.v. til Indonesien, og disse har nu i et halv års tid arbejdet i Indonesien efter de retningslinier, som skovrider T. Brüel som bankens rådgiver var med til at stikke ud under sin tidligere rejse til Østen i maj måned dette år. Nu har banken igen bedt skovrider Brüel om at være dens rådgiver under de afsluttende forhandlinger i sidste halvdel af september 1971. Forhandlingerne finder sted med den indonesiske regering dels i Djarkata dels i Manila.

På vejen tilbage er skovrider Brüel af ministeren for landbrug og industri i den lille autonome stat Maghalaya, som ligger nord for Øst-Pakistan, blevet opfordret til at se på udviklingsmulighederne for skovbruget i Maghalaya. En intensivering af skovbruget er blevet så meget mere aktuell p.g.a. de ulykkelige krigshandlinger i Øst-Pakistan, som har presset 1 mill. flygtninge – svarende til landets egen befolkning – op i Maghalaya.

Pakning af juletræer

Vi har modtaget:

I augusthæftet af »Skoven« omtales en tysk konstrueret pakkemaskine for juletræer, som afprøves på Feldborg statskovdistrikt. Den samme maskine blev allerede i nov. 1970 hentet hjem fra Hamborg og med udmærket resultat anvendt af plantageejer Aage Post, Holmstol pr. Gjærn, der leverede nogle ret store ordrer på juletræer indpakket i det plastic-net, der her er tale om. Forsøgsvis blev nogle leverancer til Sweitz også pakket på denne måde, men den sveitsiske kunde er ikke interesseret i at få sine juletræer pakket på den pågældende måde, fordi hans kunder ønsker at se juletræerne fri for nettet, og opklipping af nettet volder noget mere besvær, end

hvis det er gammeldags snøret.

Pakkemaskinen vil formentlig have mest interesse, hvor det enkelte juletræ er udpeget. Når det så er skubbet gennem maskinen, er det bekvemt at bære hjem.

Har. Skodshøj

Geodætisk Instituts kortmanuskripter

Geodætisk Institut har nu i nogle år arbejdet på en omlægning af de gamle målebordsblade i 1:20.000 og atlasblade i 1:40.000 til 4 cm – kort i 1:25.000 (4 cm = 1 km) og 2 cm-kort i 1:50.000 (2 cm = 1 km). De foreligger nu for den nord- og vestlige del af Jylland samt for Nordsjælland.

Til udarbejdelse af disse kort er man i de senere år gået over til at benytte udtagne luftfotografier, de såkaldte *kortmanuskripter*, i 1:10.000. Disse manuskripter benyttes ved orienteringen og suppleringen i marken og indeholder kun de ting, der tydeligt kan udtegnes efter luftfotografierne. Dette forhold kan især konstateres for skovene, hvor grøfter, spor m.m. kun er medtaget, hvor de tydeligt kan ses, og ikke hvor de forsvinder ind under store træer eller i nåleskov.

Kortmanuskripterne vil sikkert kunne blive en god hjælp til revision af skovkort og tegning af nye kort.

Kortmanuskripterne, der omfatter 1/9 af et 4 cm-kort, leveres enten som lyskopier à 20 kr. pr. stk. og dels som cronaflexkopier (på klar film) à 70 kr. pr. stk. + moms. ET.

Fra Lolland-Falster

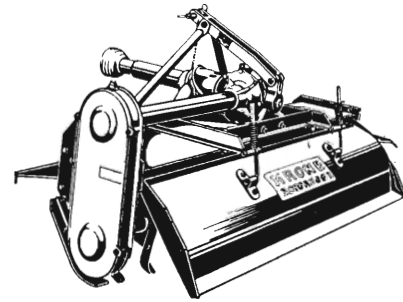
Lolland-Falsters Skovdyrkerforening har afholdt sin årlige generalforsamling på Bogø Kro.

Formanden, gårdejer Knud Lise, Ravnse, indledte sin beretning med en omtale af afsætningsforholdene i årets løb. Der har været god efterspørgsel efter friskt træ af alle arter, og i den milde vinter er der blevet skovet en del mere træ i medlemmernes skove end sidste år. Hugsten har andraget ca. 4.500 m³ til en værdi af ca. 353.500 kr. Også de sidste rester af træet fra stormfaldet fra 1967 er ved at være afsat.

Da brændemærket de fleste steder er helt væk, har bestyrelsen set sig om efter muligheder for afsætning af medlemmernes tynde træ og har tegnet en aktie i fliscentralen Scandia i Bandholm for herved at sikre foreningens leverancer hertil på samme måde, som det er sket ved cellulosefabrikken i Køge. Formanden henstillede til de

TRAKTOR FRÆSER

Leveres i følgende arbejdsbredder:

Type RL : 125, 150 og 175 cm

Type REVS: 150, 175 og 200 cm

Type RF : 200 eller 250 cm

Type REVS og RF har variabel hastighed på knivene.

Nyt i Danmark: „KRONE“ rotorslåmaskine og vendeplowe.

KRONE traktor fræser har sidetræk, så jorden gennemarbejdes i hele fræserens arbejdsbredde.

Begynd med at sætte „KRONE“ på værket... Bagefter kan De stikke hånden i jorden og virkelig føle, hvor dybt jorden er gennemarbejdet, - luftig og veltilberedt!

Med sit kraftige fræserorgan klarer „KRONE“ selv de mest krævende opgaver.

OLE SØRENSEN & CO. A/S 6000 KOLDING TELF. (05) 525133*

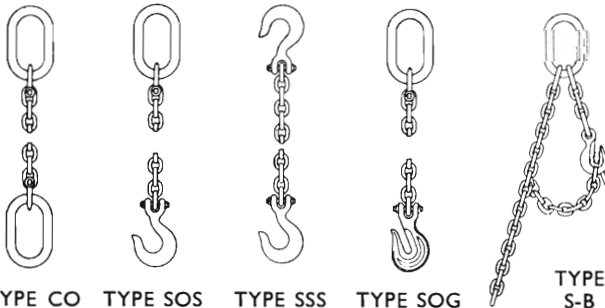
Tlf. Christiansfeld (045) 6 18 43, tlf. Haderslev (045) 2 27 50, tlf. Trustrup (06) 33 42 10, tlf. Ringø (09) 62 10 20, tlf. Aarup (09) 45 10 45, tlf. Nykøbing F (03) 85 17 37, afd. i Ringsted, tlf. (03) 61 22 49.

WILLIAM HARDING

v/R. HERNÖE

Viktoriagade 6 - 1655 København V - Tlf. (01) 21 23 96

ACCOLOY KUPLEX Stålkæder

TYPE CO

TYPE SOS

TYPE SSS

TYPE SOG

TYPE S-B

ACCOLOY KUPLEX systemet består af bæringer, kæder, kroge og samleled, som sammensættes til alle opgaver! **Leveres omgående fra lager!**

Alle dele er fremstillet af **AMERICAN CHAIN & CABLE COMPANY INC.**, sænksmedede og varmebehandlede til stor hårdhed og styrke! Brinell hårdhed 300, brudstyrke 105 kg/mm², min. forlængelse ved brudprøve 15 pct.

Kæde og komponenter må aldrig udglødes!

Kæderne er overfladebehandlet med Molybdænsulfid - tørilubricant smøremiddel som sikrer nedsat slidtage og hæmmer angreb af rust og snavs.

LUG ALL Wire-Skraldetalje

Kapaciteter 680-1800 kg

TIRFOR taljen

Kapaciteter 3/4 - 1 1/2 - 3 ton

FORLANG PROSPEKTER

CROSBY-LAUGHLIN

leveringsprogram bl. a.

- C. L. Sjakle
- C. L. Lastkroge
- C. L. Swivler
- C. L. Øjebolte
- C. L. Bardunstrammere
- C. L. Wireblokke - Kasteblokke
- C. L. Slyngkovse
- C. L. Glidekrog for wire
- C. L. Kædestrammere

medlemmer, der kan skove i det tidlige efterår, om at gøre det, da der altid er god afsætning af træ på det tidspunkt. Desuden er foreningens skoventreprenør kommet slemt til skade med sit ene ben, hvorfor der vil gå et stykke tid, før han kommer igang igen.

Foreningen omfatter nu 238 skovejere med ialt 1.158,75 ha skov.

Til bestyrelsen nyvalgte gårdejer Fr. Lang, Frejlev, i stedet for gårdejer Kaj Suhr, Frejlev, der ikke havde ønsket genvalg. Gdr. Knud Lise, Ravnse og gdr. Hans Jørgensen, Frejlev genvalgte.

Efter generalforsamlingen spiste man frokost på Bogø kro, hvorunder postekspeditør Karl Jacobsen, der er formand for Bogø skov, gav en udmærket orientering om den historiske baggrund for fællesdriften af Bogø skov, idet den aldrig er blevet udskiftet. Det er man i dag glad for, og det fremmer den rationelle drift af skoven, hvilket man fik et udmærket billede af ved eftermiddagens skovvandring. Denne blev på udmærket vis ledet af skovfoged Ingemann Jensen, der forestår skovens drift. Man fik et godt indtryk af skoven, og der blev da også diskuteret livligt ved de enkelte stop, hvilket det gode vejr også indbød til.

Skovdriften ændrer karakter

Nye driftsformer, rationalisering og mekanisering diskuteres ivrigt i disse år i dansk skovbrug. En udvikling, der betyder brud med traditioner i skovdriften, og som for skovene skulle føre til bedre forrentning end de 3—4 procent, man langt tilbage i tiden har baseret skovdriften på, er i gang. Skovbruget moderniseres, fremtidsmuligheder analyseres, og skovene ændrer karakter, selv om arealerne i overensstemmelse med skovlovens bogstav ikke formindskes.

Om de ændringer, der spores overalt, siger godsejer, hofjægermester Erik Tillisch, Rosenfeld, der selv er forstkandidat og aktiv skovbrugsmand, blandt andet:

»En række sammenfaldende omstændigheder — stormfaldene i 1967, den høje rentefod i Danmark og stigende arbejdsomkostninger — har betydet, at indtjeningen i skovene har vist et dra-

stisk fald. Det har ført til, at man er blevet tvunget ind i en analyse af mulighederne for at forbedre skovbrugets økonomi. Skovdrift her i en meget lang årrække været baseret på en forrentning på 3—4 procent og på et helt andet forhold mellem produktpris og arbejds løn. Situationen efter stormfaldene er nu den, at der de fleste steder er ryddet op, og gentilplantningen er i gang eller gennemført, men processen vil under alle omstændigheder strække sig over nogle år. Alene at få planter frem i tilstrækkelig mængde er et problem, som dog til dels er imødekommet ved anvendelse af en ny, finsk teknik med tiltrækning af planter i drivhus. Metoden er forbløffende effektiv. Planterne er færdige på den halve tid og er lige så stærke som ved den tidligere anvendte fremgangsmåde.

Stillet over for opgaven med gentilplantning af store, blottede arealer, har man konstateret, at størstedelen af de gamle, traditionelle kulturanlæg, hvad angår træsorter og metoderne til at få dem frem til anvendelse, ikke vil kunne forrente sig. F. eks. vil plantning af rene bøgeskulturer ikke kunne forrente anlægskapitalen. Man må gå nye veje og vælge enten billige, ekstensive kulturer baseret på naturlig opvækst, hvor en sådan forekommer, eller intensiv kultur baseret på hurtig afkastning med pyntegrønt.«

Om rationalisering i skovbruget siger godsejer Tillisch:

»Man kan under ingen omstændigheder rationalisere så dybt som i landbruget. Det enkelte træ, som skal fældes, har sin egen facon og sit eget særpræg, og man kan ikke sætte mejetærskeren på. Derimod kan man nå langt med en rationalisering af selve arbejdsprocessen. Skovfoged Nielsens svenskinspirerede metode, som går ud på at slæbe hele eller halve træer frem til fast vej, hvor man står frit og langt lettere kan foretage opdeling og sortering, har betydet en afgjort arbejdslettelse.

Med hensyn til industrien forholder det sig sådan, at skovbruget selv i stigende grad går ind i den industrielle udnyttelse af skovenes produkter. Nåletræssavværket, centralværket i Orup, er skovejet, og skovejerner er inde i Hylinge savværk, i cellulosefabrikation, i spånpladefabrikation o.s.v. Fra skovejernes side er målet at gøre virksomhederne store nok til at kunne leve op

til kravene om stærk rationalisering. Løvtræssavværkerne verden over er langt overvejende småvirksomheder, som har haft svært ved at klare sig. Ved selv at gå ind i fabrikationen håber man på at opnå afsætningsmæssige fordele og større dispositionsfrihed, og man kan komme uden om et eller flere fordyrende mellemlid.

Om træmarkedet i almindelighed kan man konstatere, at Fællesmarkedskommissionen vurderer situationen ret lyst. Man regner med en selvforsyningsgrad på omkring 50 procent. Det skulle betyde en hel del for dansk skovbrug med de let tilgængelige skove.«

- Næstved Tidende.

Skoven som klasseværelse

»Der ligger en glimrende undervisningsmulighed gemt i skoven, mener en ung lærer, John Rasmussen fra Herlev. Ikke blot biologien, men også den geologiske, historiske, geografiske og erhvervsprægede side af skoven kan med stort udbytte udnyttes i undervisningen.

Disse muligheder er man ved at få øjnene op for herhjemme, hvor der de sidste par år er opstået et nyt begreb: skoleskove. Det vil sige et skovområde, der overlades til en skoleklasse, som her får lejlighed til at studere naturen til bunds. Endnu findes der kun en halv snes skoleskove, de fleste beliggende i Hareskoven under Københavns skovdistrikt, men der spores en tydelig vågnende interesse i lærerkredse. Skoven bliver klasselokale for tusinder af børn de kommende år.

Børnene er henrykte for undervisningen i Guds frie natur, og hver klasse betragter deres skoleskov som nærmest privat område.

Initiativtageren til skoleskovene, skovfogedassistent Bjørn Døssing udtaler følg. vedr. skovskolerne: »Vi kan ikke ændre mentaliteten hos de voksne, hvis viden om natur og skov er ringe på grund af dårlig orientering i skolen; men vi har chancen for at lære den kommende generation, børnene, at bruge skoven og naturen på en bedre måde end deres forældre. For at kunne gøre det, må vi hos de nye generationer indføre respekten for naturen sammen med modermælken. P.H.

KVISTE OG KVAS

APPEL TIL SKOVGÆSTER

Enhver skovmand vil altid være på vagt over for den mindste smule brandlugt eller røg – især i de farlige tørkeperioder. Selv om der måske ikke er åben ild, vil han tænke på, om der er sket selvantændelse i den knastørre bund. Men det er ikke altid, at en skovmand observerer den farlige situation i tide. Selvantændelse kan ske som følge af et henkastet glasskår, og der ligger næsten altid menneskelige årsager til grund for storbrande. Skovbrande breder sig som oftest voldsomt, og flammerne kan løbe op til 300 m i minuttet, som tilfældet var ved branden i Nørlunds plantage den 12. juli i år. Derfor kan man ikke ofte nok og indtrængende nok appellere til gæsterne om at udvise fornødent hensyn, når de færdes i vore dejlige skove.

RAPPORT FRA USA

En amerikansk komité ved navn »Task Force on Softwood lumber and Plywood« har forsøgt at beregne den fremtidige efterspørgsel på savskåret tømmer og plywood i USA og er kommet til det resultat, at der allerede i 1973 vil være en betydelig mangel på disse produkter under forudsætning af, at konjunkturen vender, og boligbyggeriet kommer igang igen. Komiteen har forelagt præsident Nixon en række forslag til imødegåelse af den forventede øgede efterspørgsel, og præsidenten har taget en del af forslagene til følge. Blandt andet skal landbrugs- og indenrigsministeriet drage omsorg for, at plejen af de federale skove forbedres og intensiveres således, at hugsterne bliver større. Samtidig skal landbrugsministeriet fortsætte arbejdet med at udforme et program om støtte til øget produktion og hugst i de private skove, og

til dette formål har landbrugsministeren nedsat en komité, som foruden spørgsmålene om de private skoves udvikling også skal tage sig af naturfredning, landbrug, skovindustri, forstlig uddannelse m.m. Forslagene bør omgående omsættes i praksis, hvis de skal have nogen effekt i form af øget hugst før år 2000.

– Skogen

FARLIG MYRETUE

Årsagen til, at Birkerød brandvæsen måtte rykke ud ved 14-tiden den 26. august d.å. var en myretue i Rude Skov. Skovarbejderne havde forsøgt at brænde den af, og til alt held fik brandvæsenet ilden slukket, inden den nåede at brede sig.

SKÅNES BØG

Det svenske bøgeskovsudvalg foreslår økonomisk statsstøtte til ejerne for at forhindre, at den sydsvenske bøgeskov lidt efter lidt helt skal forsvinde. Udvalget har beregnet, at der skal bruges 20–30 mill. sv. kr. for at standse udryddningen af bøgeskovsarealerne. For 10 år siden fandtes der i Skåne og Blekinge 50–55.000 ha bøgeskov. Area-

let formindskes med ca. 1.000 ha årligt, hvilket nok kan give grund til eftertanke, selv om bøgen ikke tilhører den mest lønsomme del af skovbruget. Som et alternativ har udvalget tænkt sig et fond, hvorfra ejerne kan modtage det fornødne beløb til bevarelse af bøgeskoven. Den svenske landbrugsminister vil i løbet af kort tid få bøgeskovsudvalgets betænkning forelagt.

VILDPARKER

I Tyskland findes 400 vildtparker eller dyrehaver i størrelse fra 10 ha – 5.000 ha, og ejerne af disse har nu sluttet sig sammen i »Vereins Deutsche Wildgehege«, der den 17. juni afholdt sit årsmøde i Grosenbrodde med ekskursion til Jägersborg Dyrehave. Til formand valgtes H. H. Hatlapa, der har en opdræts- og forskningsdyrepark »Eekholt« syd for Neumünster, med et areal på 55 ha opdelt i flere indhegninger, blandt hvilke findes såvel kronvildt som dåvildt fra Jägersborg Dyrehave.

I Tyskland har man flere steder anlagt vildtparker

(Schaugatter), der er åbne mod entre. De enkelte dyrearter findes i særskilte indhegninger med 5–10 dyr af hver art, og man regner her pr. 10 dyr med en indhegning for kronvildt på ca. 3 ha, for dåvildt ca. 1 ha, for råvildt ca. 0,8 ha, for mufloner ca. 1 ha og for vildsvin ca. 0,5 ha.

ET.

HUNDESKOVE

Det er skovturstid, og Statsskovvæsenet gør sig store anstrengelser for at få folk ud i naturen. Der er udsendt smukke brochurer med forslag til ture i skovene, anlagt kondibaner og bålpladser. Det seneste tilbud gælder vor firbenede ven, hunden, for hvem der nu i en lang række skove og plantager åbnes muligheder for sammen med sin ledsager – hvis man vel at mærke er en lydlig og velopdragen hund – at kunne nyde skovturen uden en generende snor i halsbåndet. Kun på Fyn, hvor der ikke findes statsskove, er hunden fortsat henvist til at motionere andre steder, da de private skovejere nærer betænkeligheder ved tanken om de skader, løse hunde kan forvolde på vildtet. Statsskovvæsenets »hundeskove« er lagt i vildtfattige områder og er i øvrigt vel afgrænsede.

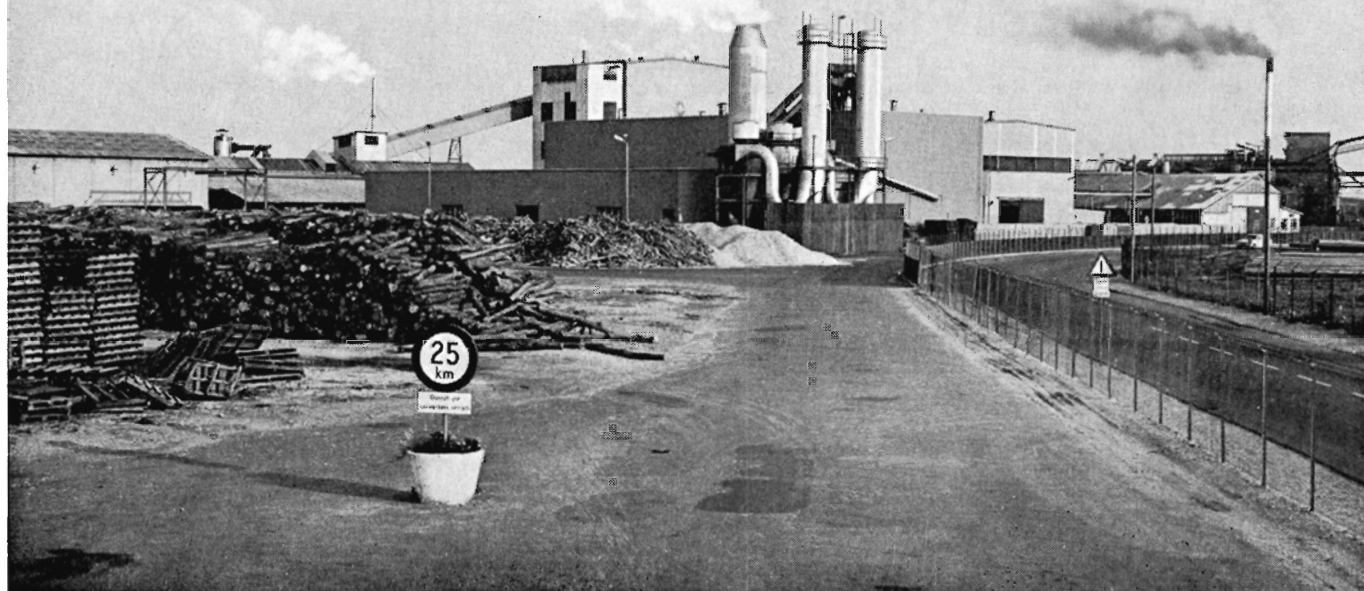
APROPOS SAMARBEJDE

— Hvad med lidt samarbejde? Jeg drikker øllet, — og du betaler!

(Med tak til Allgemeine Forst Zeitschrift)

A/S JUNCKERS SAVVÆRK

Cellulosefabriken

FORESTRY IN DENMARK, 1971

En ny udgave af »Forestry in Denmark« (27 sider) er nu udgivet af Dansk Skovforening.

Bogen giver på engelsk oplysninger om danske skovforhold: Adresseliste for skovbrugets organisationer og videncentre, statistik, skovdyrkning, forsøgsarbejde, undervisning, administration, forstlig lovgivning, handelsforhold, træindustri, organisationer, tidsskrifter m. m.

Bogen er til gavn for næsten ethvert skovdistrikt, idet den kan gives til en udlænding, som kommer på besøg, eller sendes til en skovinteresseret i udlandet som gave.

Bogen kan bestilles ved henvendelse til Dansk Skovforening, Vester Voldgade 86, 1552 København V. Tlf. (01) 1221 66. Den koster kr. 8.- + moms + forsendelse.

Bøge-, Ege-, Aske-, Birke- og Grankævler købes.

A/s Kagerup

Trævarefabrik

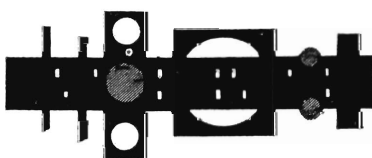
Kagerup Stationsvej 59, 3200 Helsingør
Telefon: Helsingør 9

**A/S Grindsted
Imprægneringsanstalt**

er køber af nåletræ til master

Grindsted
tlf. (05) 320855*

EDB
gennem **LEC**
LANDBRUGETS EDB-CENTRALER

BYTOFTEN - 8240 RISSKOV - TELEFON (06) 17 50 00

Vi er købere til

Asketræ

i kævler samt snitgavn, ret og rundt, frit for knaster og overgrøninger, ikke under 16 cm. Top og i længder 800-900-1200 og 1400 m/m. Betaling kontant.

Trævarefabrikken »Skovhæstrup«
Hvalsø – Telf. Hvalsø 33

Siden 1896

Hjortsøs Planteskole

Svebølle Telf. Viskinge 20* & 40

Skov-, læ- og hækplanter. Forlang prisliste. Planteskolen er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Forstplanteskolen, Verninge

Planteskolen er tilsluttet »Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter«

Alle slags skovplanter tilbydes i prima kvalitet

Forlang prisliste

Indehaver: Ole van Tol

Tlf. (09) 75 12 88

John Rolskov's Planteskole

Sdr. Vissing pr. 8740 Brædstrup

Telf. (05) 75 40 53

Vi anbefaler os med alle arter skovplanter i gode provenienser.

Skovplantekulturerne står under Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Hellestrup Planteskole

4180 Sorø

Tlf. (03) 64 51 33

Specialplanteskole for
Hybridasp.

Danplanex

PLANTESKOLER A/S

RØDEKRO TELEFON 62933* DANMARK

Skovplanter

i bedste provenienser
prima kvaliteter
et righoldigt sortiment
store og små partier.

Skovfrøet leveres af Statsskovene Planteavlstation. Planteskolerne og salgskontoret er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter. Vi giver Dem gerne et tilbud på Deres forbrug skriftligt eller ved besøg.

Støt

Skovens

annoncører

Hyllinge Savværk 1/2

(03) 744 Hyllinge 64*

E. Graven's Planteskole

Hansted, Egebjerg, 8700 Horsens
Tlf. (05) 65 60 46

Skov-, Læ- og Hækplanter samt
Planter til Vildtrøemiser

Planteskolen er tilsluttet Herkomstkontrollen
med skovfrø og -planter

Dansk

Skovkontor

Skovbrugskemikalier

Skovbrugsredskaber

Skovhegn

Postbox 1, 4700 Næstved.

Tlf. (03) 760 Nyland 110

BORK SCANDINAVIA

KØBENHAVN . OREHOVED . SILKEBORG

Specialsprøjtning af skov

Har De ukrudts- skadedyrs- eller sygdomsproblemer i skov eller planteskole så lad os klare problemerne med:

Specialsprøjtning (høj og lavtryks)

Specialvogne (Unimog)

Special-uddannet mandskab

og vi anvender kemikalier fra Aktieselskabet Agro-Kemi.

Indhent tilbud både på sprøjtning og kemikalier

fra

Fyns Sprøjte-Service A/S K.I.B.

Nyborg

telf. (09) 31 27 06

Firmaet med mange års erfaring.

Arbejds Sikkerheds

SKILTE

standardiserede symboler

Færden på arbejdspladsen bliver sikrest, når anvisningerne er ligeså klare og ensartede som i færdselen på gaden. Derfor skal skilte overholde DS 734, som er baseret på den internationale standard. Den går igen i færdselstavler og i emballagemærkning. Programmet omfatter alle skilte, der foreskrives af Arbejdstilsynet, Civilforsvaret, Brandvæsenet og Dansk Brandværnskomité. Materialeudførelsen er som i vejskilte, der skal stå ude hele året. Skilte beregnet på nødsituationer er reflekterende.

FORBYD

Adgang
forbudt

no. 1027

Ryning
forbudt

no. 1028

Ryning
og åben ild
forbudt

no. 1107

Må ikke
startes

no. 1084

ADVAR

Giftfare

no. 1081

Højspænding

no. 1031

Faldfare

no. 1145

Eksplosionsfare

no. 1033

PÅBYD

Hjelm påbudt

no. 1037

Briller påbudt

no. 1036

Faldsikring
påbudt

no. 1125

Fjernes ved brand

no. 1141

HENVIS

Brandmateriel

no. 1047

Nødudgang

no. 1051

Skadestue

no. 1061

ArSiMa

LØNGANGSTRÆDE 25 - 1468 KØBENHAVN K

MI 5171 (0154)

- Send et brev til SKOVEN!

DET FYENSKE TRÆLASTKOMPAGNI A/S
ODENSE TELEFON (09) 12 22 22

**Alle arter
skovplanter**
i prima kvalitet

Forlang venligst tilbud!

Tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Geisler-Nielsens Planteskole I/S
8723 Løsning . Telf. 05 - 65 12 11

**Paludans
Planteskole A/S**

Klarskov - 4760 Vordingborg
Telefon Klarskov 9 (03-782)

Skovplanter, Læ-, Hæk- og
Hegnsplanter

Tilsluttet Herkomstkontrollen
med skovfrø og -planter

Vallø Stifts Savværk

Oparbejdning af BØG
Råtræindkøb, tlf. (03) 66 74 13

I/S Hage og Simony Skovadministration

Alt skovrider- og skovfogedarbejde
udføres. Tilbud gives.

OREMANDSGAARD
4735 Mern
Tlf. (03) 796 Enghave 128
(Kontor 9x)

Kævler af
ASK,
BØG og
EG
købes

A/S Kolds Savværk

Grundlagt 1888
Kerteminde. Telefon (09) 32 15 15

St. Hjøllund Savværk og Imprægneringsanstalt

er køber af nåletræ til bygningstømmer og master.

Hjøllund . 7362 Hampen
Tlf. (06) 86 91 00

SAME

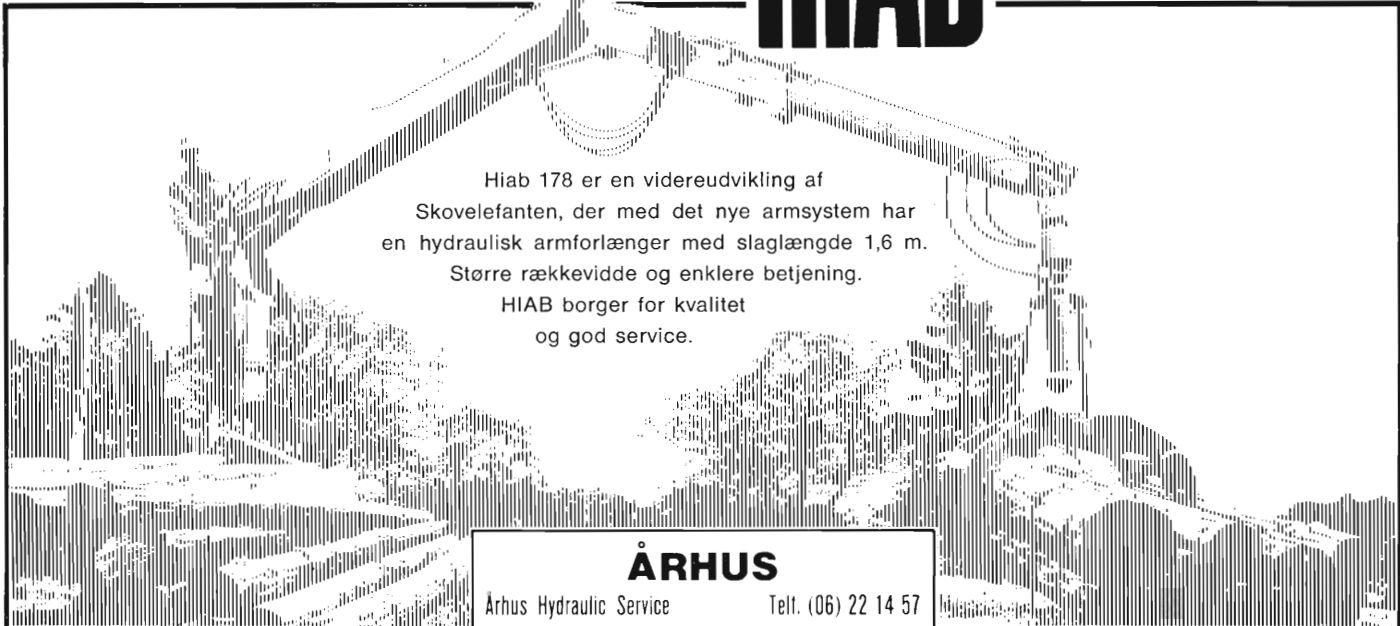
Den ideelle traktor i
skov og planteskole

1. 4-Hjulstræk
2. Stor Frihøjde
3. Krybegear (Extra)
4. Luftkølet
5. Patent
Valvematic
Vægtoverføring

BUCHTRUP

8900 Randers
Telefon (06) 42 99 33

Model 178...en ny **HIAB** skovkran

Hiab 178 er en videreudvikling af Skovelefanten, der med det nye armsystem har en hydraulisk armforlænger med slaglængde 1,6 m. Større rækkevidde og enklere betjening. HIAB borger for kvalitet og god service.

ÅRHUS		
Århus Hydraulic Service Telf. (06) 22 14 57		
PAARUP	ÅLBORG	ESBJERG
Midtjysk Hydraulik Telf. (06) 86 52 22	Ålborg Hydraulic Telf. (08) 37 14 66	Erling Christoffersen Telf. (05) 12 52 40
ODENSE	VORDINGBORG	KØBENHAVN
Knud Nyegaard Telf. (09) 12 10 69	Vordingborg Hydraulic Telf. (03) 775-2248	A/S Hiab Hydraulik, Herlev Telf. (01) 94 81 22

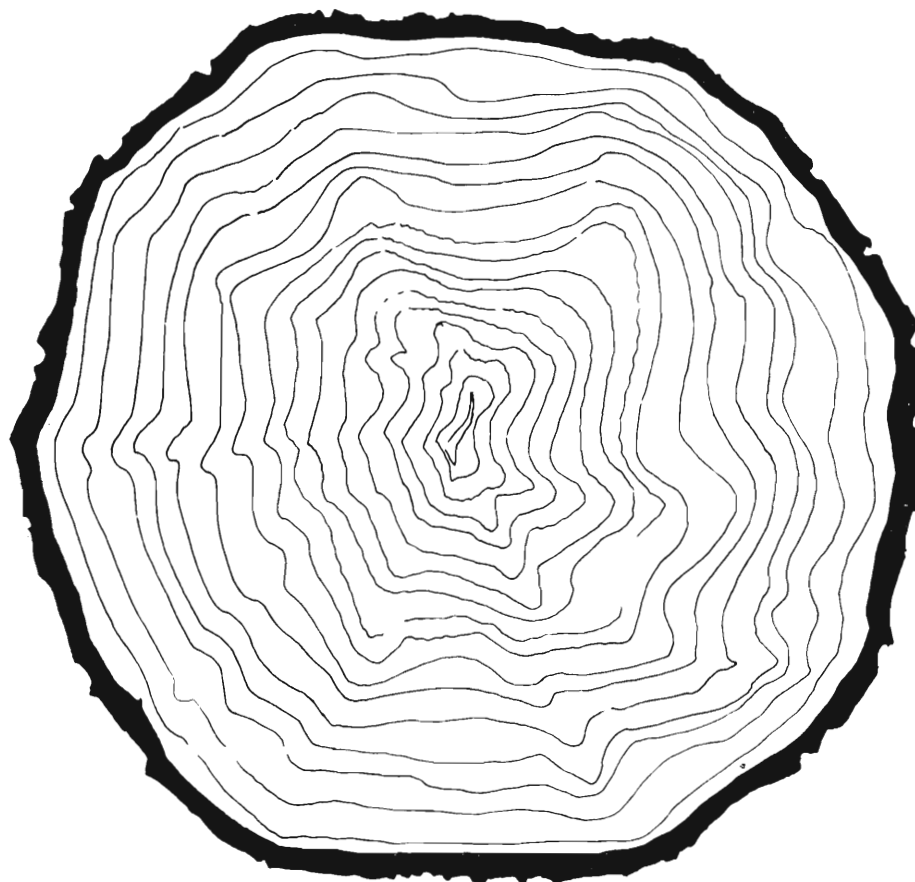
GENERAL-AGENTUR

I Danmark
LEDIGT
 på kendt
 motorsav-mærke,
 introduceret på
 bedste måde i Europa.

Ligeledes søger vi kvalificerede medarbejdere og distriktsforhandlere.
 Skriftlig henvendelse til

LISBERG MARKETING I/S
 konsulenter i markedsføring Nr. Bjært, 6000 Kolding

BM-Volvo inviterer til skovtur!

Kom og se de fordele, der er ved at arbejde med maskiner, som er udviklede med årelang erfaring fra de svenske skove.

Ved demonstrationen i Bromme Skov ved Sorø kan De se BM VOLVO SM 462 - en helt ny skovmaskine, der laster 10 m³. Enkel og effektiv.

Også den større SM 868 og skovtraktoren T 650 vil De kunne se side om side med BM VOLVO's læssemaskiner og gravemaskinen GM 614.

Få en snak med vore folk. De ved en masse om tekniske specifikationer og økonomiske kalkulationer. Ting, der er værd at vide - også for Dem.

På gensyn i Bromme Skov d. 23. september.

Vi arbejder med maskinerne fra kl. 10.00 til kl. 17.00.

VOLVO TRAKTOR A/S

Columbusvej 1 · 2860 Søborg · Telf. (01) 67 01 55